

Tingbok for sorenskriveren i Indre Sogn

A2

1652-1653

Statsarkivet i Bergen

[1a]

Vdj denne tingboeg findes fyrdetiuffue och sex nummererede blader, huor udj Mogens Nielsen sorrenschriffuer wdj Indre Sogens fougderij schall effter hans æd och pligt schriffue alt huis som louligt for thing och domb bahserer, saa som hand will ahnsuare.

Bergenhus den 25 May Anno 1652
Offue Bielke

[1b] (siden er blank)

[2a]

Anno 1652 den 12 Augusti holtið ting paa Tønnumbs tingstue wdj Lerdalß schibrede.

Dj soren mend som retten betientte ehr, Johanniß Midlysne, Laurið Lyßne, Josep Ferrestad, Ingebrigt Bøe, wnge: Mogenß Richum, och Hendrich Bøe, offuer werendið erlig och welacht mand Christoffer Girßen *Kongelig Mayestetts* fougit sammesteds.

Enschinet for retten erlig och bescheden mand Anders Olßstad boendis paa Kopangerschoug i Norum schibrede som wdj rette haffde ladet steffnedt til nerueerende tid nogle proff och widnisbyrd, om it klameri {maall} som ehr sched med *bemelte* Anders Olstads broder nemblig Nielß Kiper boendis paa Høst Aager udj *bemelte* Norums schibrede med en wng person wed naffuen Anderß Johansen tientte Klauß Roerßen wdj KopAngers haffuen paa Jon Hermanßenß jegte nu for nogen tid siden. Och *bemelte* Anders Johanßen nogen tid der effter ehr bleffuen hefftig syg, och herren hannem wed den timelig død heden kaldet, och formedelst førige klamerij schyld och mistenchelse haffuer *bemelte* Nielß Kipper wed hans broder effteschreffne proff och widnisbyrd sig til befrielse at motte faa tagen och beschreffuen huilche widnisbyrd effter fuldgiorde bougderæd wardt och bekende huer for ßig som følger.

Nielß Gunderßen boendið wdj Lerdall proffuit <horfore och> at hand war til kaldet at schulle lege Anderß Johanßen da befandtes at han {hand} haffde it \lidet/ sor i hanß hoffuit men war hefftig syg, och der han wed døden war affganget da befandtes paa den høygere side hanß halß och war paa axelen møget opheffuit och gansche blot och hanß side neri gennem. Och formentte {det} den gebrech entten det war aff \den hefftig/ sygdom \som hannem betog/ eller andet war det hanß død, och soret war paa den wenstre side och nor sygdomen tog hannem hefftig kunde iche plastres kluder{der}ne lige paa hanß hoffuit for sygdomen offuer macht schyld och ellerß haffde den syge til førens bered for hannem at Nielß Kipper kasted hannem med en tachelle eller en k..p[?] i hans hoffuit etcetera. [2b]

Peder Pederßen Folderup proffuit at hand war wdj Windedallen da kom Anderß Johanßen til hannem anden dagen effter hand haffde verit i klamerj med Niels Kiper och sagde ieg haffde verit i klamerj med Niels Kiper och hand {sloug}<kasted> mig i mit hoffuit men ieg houg til hannem med en øxße haffde ieg raabet hannem schulde hand wel fot det. Peder spurde hannem om hand slog hannem ilde, h[u]or til hand suaret det \som/ haffde inttet paßig, men ieg schal dog i ligeuel betalle hannem.

Anne Thomið daatter proffuit at 12 dager efftersom *bemelte* Anderß Johanßen haffde verit i klamerj med Niels Kiper da sagde Anne til hannem och til spurde hans hannem schade hortil hand suaret ieg haffuer ildt i mit hoffuit och i min axel. Anne til spurde om den førrige sygdom iche paa ny andfegtet hannem, hortil hand suaret ieg wed det iche, mens ellerß i medler tid gich \sagde hund at/ hand \giorde sitt/ fuldkomelig {wed hanß} arbigde och war {løstig} \møgen løstig/ wdj festeßøllet som stod i Amble som war i mellen tid.

Knud Øgge proffuit at hand besaa hand den dødes legime iche widere at proffue i denne sag end som Niels Gunderßen derom proffuit haffuer. Ellers spurde herr Christen hannem om hand war

slagit hortil hand suaret at Niels Kipper {slog} \kasted/ hannem med en helle eller knop i hof-
fuitet.

Willum Thomeßen borger i Bergen proffit at i hanß festerßøl da war *bemelte* Anderß Johanßen
der och til stede och *bemelte* Willum [3a] Tomeßen til spurde drengen om hand {werit i
klamerj} haffuer werit frame och i klamerj <med same folch> {om hand} iche och {fich} lige
for det, hor til hand suarde, giff mig en kande øl, see om ieg schal iche gjøre ret med den derforre
och haffuer ingen nød deraff.

Simen Windedall war och i rette steffnet war ey møtt, ey heller nogen som lyste hanß louglig
forfald, er til dømbt steffnefald effter lougenn at bøde til *Kongelig Mayestett*.

Noch bleff i rette lagt en del schrifftlig proff och widnisbyrd huilche proff ehr som følger. Peder
Jenßenß boendiß paa Engebetter wdj Eydet i Norum schibrede hanß schrifftlig proff. Kiendiß
ieg wnderschreffne at haffuer werit wdj Lerdal den 28 och 29 Julij der til och ehr farit den
schade som Klauß Roerßens dreng wed Naffuen Anderß Johanßen nu *salig* war thil føyet hanß
hoffuit saa welsom gansche gansche(!) legume och limmer wdj hoffuidet haffde hand en sk-
ramme wngeferlig en fingerbred lang, och bred som en kniffs bache. Samme saar for faret ieg
med it jeren och mentte der haffde werit hold paa panden, huilchet ieg ingen lunde kunde be-
finde ey heller war der nogen ful materie wdj same saar, men siuntiß at wille gro thil samen ig-
ien, menß paa den høygere side aff hanß legeme och lemer war hand gansche blaa och
blodløppen, och sette ieg min finger derpaa da war huden løß och blodet bleff sidendis fast med
fingeren huilche schade siuntiß langt widere at werre aarbage til hanß død en det som war wdj
hoffuedet och efftersom adschillig discours infalt om same sallig dreng om hand i anden maade
iche knude haffue nogen hemelig siugdomb eller brich huilchett kunde {haffue} werit aarbage til
hanß dødelig affgang. Forregaff Klauß Roerßens quinde at hand wngeferlig paa it aarß tid
haffde werit siug och suag, och sagde en ydermere, hannem wdj forleden wintter at haffue werit
beladen med en wren och smitsom siugdomb och same sygdomb schulle hand haffue foet aff en
dreng i Amble nemblig Thomiß N: huilchet och wdj sandheed [3b] war och befanttiß at same
Thommiß med den smitsom sygdomb, {och same siugdomb} war betagen som alle och enhuer
faste witterligt ehr at ieg dette forberitte set ehr faret, och hørt haffuer och widere wil were ges-
tendig om behøffe giøriß. Confirmerer ieg weed den høygeste eed sambt laad och port, ieg wil
{haffue} wil beside wdj guds rige. Thil ydermere certification winder ieg med egen hand schr-
effuit och wnderschreffuit. Actum Engeset den 11 Augustij Anno 1652. Peder Jenßen egen
haand

Noch bleff i rette lagt Mortten Klocher i Sogendall hanß schrifftelig proff som ehr saalydendis.
Anno 1652 den 26 Julij haffuer ieg wnderschreffne werit wdj Lerdal och same tid ehr Klauß
Roerßenß dreng wed døden affganget wed naffuen nemblig Anderß Johanßen da haffuer ieg
bebeet erfaret och forßøgt den schade som *bemelte* dreng haffde wdj sit hoffuit, daa war skaden
wdj sin lengde saa lang som en halff *Rixdaler*, och bredden som en temelig kniffs bache, huilche
skade iche at kunde were nogen dødelig saar, men den *salige* dreng motte haffue hafft nogen
anden hemelig brech och siugdomb som kunde werre aarbage til hanß død och affgang, men iche
den brech wdj hoffuidit saa sandt hielpe mig gud i sandheedt werre, som for ehr røt. Actum
Sogendall den 10 Augustij Anno ut Supra Mortten Anderßen Gelßmand: Egenhaands

Bleff i rette lagt Anderß Anderßen borger i Bergen hanß schrifftelig proff saawelsom hanß ti-
ennistepigiß lydendis som følger.

Efftersom ieg wnderschreffne ehr anmodet at testere min sandheed, saa wit som ieg kunde
skønne och kende om den dødiß Anderß Johanßenß hoffuit saar hannum aff Niels Høst Ager til
føyget, da ehr dette min mening, at dett saar kunde iche werre hanumb en dødelig saar, huilchet
ieg wnderstor at {wilde} widne med min samuittigheed, men maa tilsche han war beladen medt
anden siugdomb som nochbom lødsig til siune, aff adschillige andfechtninger som tidt och
offte hannem paa kom, dette til widere bekræftelße och sandferdigheeds beretning, bekender

ieg [4a] med min egen haand wnderschrefuet. Actum Lerdal den 12 Augusti Anno 1652 Andreaß Anderßen M: M:

Herhoß berette min thienestepige adhund hund forskreffne Anderß Johanßen wdj hanß siugdom haffuer besøgt och i midlertid hanum til spurt om hand haffuer ont i hans hoffuit, hortil hand suarte at hanß hoffuit nest guds hielp bliffuer wel gaat igien. Gud beder mig for min hand och for mit brøst, det winder hund, och wil widere winde med sin høygeste ed. Actum Die et Anno ut Supra.

Noch bleff i rette lagt en borgeriß proff i Bergen wed naffuen Peder Hanßen som lyder saalediß. Kiendis ieg Peder Hanßen Holst borger och induoner i Bergen, at Anno 1652 den 23 Julij war ieg paa Lerdalsør i Sogen i Klauß Roerßenß huß, och i midler tid laa der en \aff hanß/ dreng siug wed naffuen Anderß Johanßen och samme siugdom war forskrechligen til at see, thi wnder tiden tog det hanom som den fallen siug war och nor den ri war offuerstaaen, daa laa hand i en liden dualle saa tog hannem en anden rij lige som hand haffde uerit med den wnde and besat, med en schom for munden, saa at en haffe noch at kunde holde hannem, och det holdt hannem saa indtil mandagen døde hand, i saa dand {sprench} sprenge, och hand haffde it lidet slaget saar i hanß hoffuit saa Bret saae wngefer it $\frac{1}{2}$ march støche ehr Bret til, ellerß war der ingen brech wden paa sit hoffuit, som ieg kunde forstoe, dette forskreffne wil ieg were bestandig och ehr i sandheed saa vist ieg achter at verre it guds baren. Actum Amble den 28 Julij ut Supra. Peder Hanßen Holst min hand.

Herforwden bleff i rette lagt Lauriß Skachßens schrifftelig proff som ehr saalydendiß.

Kiendis ieg wnderschreffne Lauriß Skachßen boendiß paa Hoffland at ieg wdj Lerdall den thid Klauß [4b] Roerßens dreng laa paa sin seng och war anfechtet med en harsiuige at der motte 3 eller 4 folch holde hannem i siugen, saa det lod ej ansee paa hanß fachter och geberder som hand schulde belod med den fallende siuge, och huad den schade sig belanger, som hand wdj hoffuedet haffde bekomet war suar ringe, och iche lenger end en finger bred, och siuntiß wmugeligt hannem aff den schade at schulle werre aarbage thil hanß død. At dette forberøtte aff mig forskreffne seet och ehrfarit ehr, bekender ieg weed min høygeste ed och sandheed, och til widere bekrefftelße ladit mit naffuen och boemerche her Neden forre wndertergne. Actum Hoffland den 11 Augustij Anno 1652. Lauriß Skachßen mit¹ boemerche.

Paa forskriffne proff at paaehørre, war neruerende til stede den dødiß broder nemblig Effuen Johanßen, sambt den dødiß nesteslegt som war Hougen Øgge, Jenß Thønium och hans quinde Gertrud Thomiß daatter som bleff til spurt, om dj haffde nogen aff forskreffne proff at beschylde som dj ey wdinden same sag burde at proffue. Hortil dj suaret iche dennem noget wiste at beschylde, men berobet sig paa widere proff beßønderlig dennem som war til stede paa Jon Hermandßenß jegt der derris klamerj ehr sig til draget.

Anno 1652 den 23 Augustij holtiß ting paa Kopanger.

Dj soren mend som retten betientte ehr Hanß Femret, Erich Fluemb, Throen OrmulßEng, Søfren Espebetter, Markuß Aarewold, Johannis Houg, Ingebrigt Slinde, Jon Schillestad, [5a] Olle Øffstedal, Ander Houffue, Olle Norneß och Erich Eschestrand, offuer werrendiß Kongelig Mayestetts fouget Erlig och welacht mand Christoffer Gerßen sambt bondelenßmanden Christen Qualle och flerre gaat folch som tinget søgte.

Christoffer Gerßen haffde i rette steffndt Nielß Kipper paa Høst Ager boendiß i bemelte Norumbs schibrede, formedelst hand nogen tid siden haffuer kasted en salig dreng wed naffuen Anderß Johanßen i hanß hoffuit med en spon saa at blodet ehr wdgaet, och samme dreng nogen

1. Bumerket til Laurits Skaksson Hovland

tid dereffter ehr bleffuen hefftig siug, och wed samme siugdom heden kaldet. I lige maade war i rette steffndt den dødiß neste slegt och arffuinger, som war hans broder Effuen Johanßen, sammelediß Jenß Thønnium, Hougen Øgge och Elling Walleberig som och i rette møtte, som och bleff til spurt, om dj giffuer Nielß Kippers sag hand at werre woldenn i Anderß Johanßenß død, hortil dj suaret, det iche wiste eller kunde til lege, effterdj ædtagen proff och widnisbyrd, det nochßom wduiser och forklarar.

Bleff i rette lagt et sexmandß welforschyldt thingßwinde for mellende enn proff och winde *bemelte* salig drengß store och hefftige siugdom, som herren hannem paalagt haffde och heden kaldet, sambt om den schadiß til føyelße, som samme *salige* mennische haffde i hanß hoffuit. Da befindiß aff derriß proff at *bemelte* salig Anderß Johanßen at haffue werit meget hefftig siug, och wed den siugdom som herren hannem paalagt haffde heden kaldet, och aff det lidet hoffuit saar aldrig entten kunde, ey heller war nogen dødelig saar, eller deraff kunde haffue nogen dødelig brech eller schade som kunde werre aarsage til hanß død, som dj giorde derriß høygeste æd paa saauelsom nu aff Mortten Klocher nu for retten schede. Den dødiß slegt och arffuinger her i mod forregaff ey haffuer eller tillegger *bemelte* Niels Kipper nogen soug i saamaader, at hand ehr hanß banne, men allene [5b] saa uit det hoffuit saar som *bemelte* Nielß Kipper kasted hannem angaar, och derforre hannem ey widere i saa maader at kunde effter strebbe, men alting kunde bliffue til en god forligelße och endschab om *bemelte* sag. Daformedelst wit løfftig klamerj bekostning stunde tabelße och forsømelße sambt had och affuen paa begge sider motte tilgiffuis haffuer dj begiffuit sig i en wenlig forligelße i saa maader at Niels Kipper schal giffue Effuen Johanßen och hanß syschende thyffue Rixdaller huilche thyffue *Rixdaler* strax paa tingbordet bleff betalt {offuer} och offuer til Effuen Johanßen leffuerit.

Loffuet dj at ald derris til talle i forberøtte maader schal werre som en afftalt sag, och fuldkomelig goede wener horpaa dj rachte her forßig Nielß Kipper deriß hender at *bemelte* klamerj schal bliffue Nielß Kipper och dennem wpaataltet och en fuldkomelig forligt sag effter denne dag. Det kreffuet dj oß til it fuldkomelig widnißbyrd, och huad sigten sig belanger beloffuit hand dj vekomende at til friß stiller nemblig Gøde Pederßen paa *herr* Iffuer Winds wegne.

Anno 1652 den 3 September holtis ting paa Amble tingstue i Norumbs schibrede.

Dj soren mend som retten betientte ehr Amund Norneß, Narffue Norneß, *wnge* Hanß Ølmemb, Endre Lomelde, Lauriß Øffstedal och Erich Eschestrand lenßmand, offuer werendiß *Erlig* och welacht mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit samesteds med flere gaat folch som retten betientte.

Elliaß Loß haffde i rette ladet steffndt Ørienß Amble Paa hanß faderß her Samuel Loß paa acht sume vegne angaaende et aarß landschylde for Aar 1642, som *bemelte* Øriens Amble haffuer berobet sig paa at schulle leffuerit til hanß sønd Nielß Loß. ~~B~~*melte* fuldmacht ehr daterit Ousß den 27 October 1651 som bleff lest for retten och paaschreffuit.

Noch bleff i rette lagt en affsigt saalydendiß. Er affsagt for retten at Ørienß Amble schal inden sex wger foregiffue [6a] selff eller inden niste moned thil den dannemand her Samuel Loß och hanß sønd Nielß Loß och forschreffne richtigheed och beuiß at haffue clareret ald huiß resterendiß landschylde och rettigheed til denne thid, eller och siden at betalle alt huiß den resterer thil denne tid eller och siden at betalle alt huiß der resterer til Elliaß Loß, her hieme wden videre søgning. Eschestrand thingstue den 19 Martij 1652. Christen Jenßen *Egen Haand*

Noch bleff i rette lagt aff Elliaß Loß hanß indleg meget wtløfftig om same leyligheed daterit den 30 Augusti Anno 1652. Eliaß Samuelsen Loß Egenhand, och formentte at hand bør betalle wden widere søgning och war dom begierendis.

Til nogen at suare møtte i rette *bemelte* Øriens Amble som forregaff at haffue effterkomet den affsigt som schede paa Eschestrands tingstue. Och fremblagde her Samuel Loßið beuiß och aff regning som lyder saaledið, Anno 1652 den 30 Martij haffuer Ørie Amble fremblig sin regenshab for tredie aarß flommer och saug tømmer, och hand deri mod bleff mig schyldig for siu aarß nemblig for 1642, 43, 44, 45, 46, 47 och 48 rettigheed och tuende tredie aarß tage, saa det eene bliffuer lignet och lagt til somer, da befindið det, den eene bliffuer iche den anden schyldig. Forhuilche rettigheed ieg hannem her med til haffue qitterit. Actum Ouß Anno et Die ut Supra Samuel Loß M: M:

Som forretten bleff lest och paa schreffuit, och satte *bemelte* Ørienß i rette end hand iche bør verre fri for Eliaß Loßið til talle och war domb begierendis.

Da effter til talle giendsuar och denne sagß forregiffuende leyligheed efftersom det befindið at Samuel Loß haffuer giffuit sin sønd Eliaß Loß fuldmacht at for farre om et arß landschylde for 1642 som Øriens huille berobe sig paa at haffue betalt til Niels Loß, som Niels Loß benechter ey haffue opboret, och Øriens war i rette steffndt aff *bemelte* Elias paa Eschestrandß tingstue for *bemelte* landschylde, ehr da affsagt at *bemelte* Ørienß schal beschaffe richtigheed for hanß landschylde, {eller} aff Eliaß fader, eller at betalle til Eliaß Loß [6b] med widere diß inhold. Da effterdj *bemelte* {Eliaß} Øriens Amble haffuer effterkomit *bemelte* affsigt och giort richtigheed for siuff aarß landschylde, och hannem for quiterer for det aar som dj tuister om. For 1642 bør Ørienß Amble werre fri for Eliaß Loßis til talle i forberøtte maader meden och ald den stund her Samuel Loßis haand och beuis stander wkaßerit aff sin til børlig offuer domere.

Raßmuß Pederßen haffde i rette ladet steffndt Olle Madßen Wagestad, at *bemelte* Olle bør betalle sin andpart aff det som hand haffuer wdlagt for hannem i dij Fattige Huß i Bergen. Olle Madßen møtte som i rette lagde hanß indleg daterit Wangestad den 30 Augusti 1652, formellende en stor del det paa hanß verfader[?] haffuer hannem bedraget fra, och formentte iche bør were nød til at wdlege widere endsom hand alle rede wdlagt haffuer, och foeregaff selff at werre en fattig mand baade siug och suag. Sagen optagen til betendkende.

Olle Madßen til spurde Raßmus Pedersen om hand iche wiste om noget søl. Hortil Raßmus suaret at hand iche haffde noget søl i pant aff hannem, hortil hand suaret widere at hanß quinde haffuer sat i søl belte i pant hoß Jon Feld, och sagde at hanß verfader haffuer hand giffuit 60 *Rixdaller* med før hand kom ind i dj fattiges huß, Raßmuß til spurde Olle, at forganget aar hand kom i Olles gord och talte med Olle om derið werfader som dj wille haffue ind i dj fattige huß da loffuit Olle at ville hielpe til ankostningen hortil Olle suaret det aldrig schal beuisis mend sagde for en daller eller to wille hand vel koste och iche widere. Anderledið sagde hand sinne ord och løffter werit haffuer. [7a]

Anno 1652 den 22 September holtis ting paa Thønniums tingstue i Lerdal.

Dj soren mend som Retten betientte ehr Haluer Erren, Laurið Lysne, Johanis Vold, Aarne Øf-fregard, Hougén Øge och Jens Tønniumb, soren laugrettißmend samesteds. Offuer werrende *Kongelig Mayestetts* fougit samesteds.

I rette haffde kierche ombudßmendene nemblig Ingebrigt Bøen och *wnge* Mogenß Richum til Thønnums kierche steffnedt en fattig quinde wed naffuen Guri Aagrimbs daatter haffuer sit til hold paa Raaen sameledið en fattig mand wed naffuen Knud Vold for tuende kierches legekjør som dj til diße ey legen haffuer betalt, satte i rette om den beschaffenhed. Dj tuende personer møtte i rette och forregaff *bemelte* kjær for lang tid siden war død aff kals bør, och ingen raad eller formue til haffuer den at betalle. Som aldmuen det same ehr beuost, och dj ehr iche egendis en kjærß verdj. Aldmuen suaret at det nochsom ehr dennem beuost dj ehr gansche fattig och for

armet och di ingen formue til haffuer at betalle, om den gunstige øffrigheed dem vil forskone som dj doch ingen formue til haffuer at betalle.

Ilige maader erre och Aßbiør Bøe och steffnedt och befanß hanß fattigdom gansche forarmet endoch loffuit en kiør med dag och tid at betalle men den anden viste hand iche raad til. [7b]

Willum Tomesen haffde i rette steffnedt Simen Vindedall for schyld och gield, men hand ey iche møt, ey heller nogen paa hanß vegne suaret eller lyste hanß louglig forfald effter lougen, och satte i rette om hand iche bør bøde steffnefald saauelsom hanß omkostning med videre forregiffuende. For rette affsagt at *bemelte* Simen Vindedall schall bøde til *Kongelig Mayestett* steffnefald effter lougen, och Willum Tomesen hanß forsomelse och bekostning.

Anno 1652 den 24 September holtiß ting paa Quamme tingstue wdj Borgenß schibrede.

Dj soren mend som retten betiente ehr Hougen Kiercheuold, Helge Egum, Hanß Berge, Mogenß Heg, Eyner Hußum, Anderß Quamme, Olle Egum och Ingebrigt Thoffte, hoß wendiß *Kongelig Mayestetts* fougitt Christoffer Gerßen sambt bondelenßmandenn Thore Quamme och flerre som tinget søgte.

Christoffer Gerßen haffde i rette ladet steffndt en del proff och widnißbyrd anlangendiß it drab som scheede aff Ingebrigt Haluerßen som boede paa Loe wdj Borgenß schibrede paa en mand wed naffuen Gutorm Andfindßen boendiß paa Hillestad i *bemelte* schibrede som schede paa Løeß ødegaard, mit for en gaard kaldiß Woldene. Den dødiß slegt offuer werrendis nemblig den dødiß hustrue Sirie Lauriß daatter, den dødiß fader Andfin Schorem, hanß brødre och søstre Olle Schorem, Thorre Eggum, och Suend Johanßen, Thorsten Gramb och Jon Jonßen som haffuer den dødiß søstre til egte, møtte sambtliig for retten, at paahøre dj indsteffnedte proff horlediß *bemelte* drab siig ehr til draget.

Da framb kom Anderß Hattleberig som dj war geßtbøder hoß, proffuit at medler tid dj war hoß hannem, ey wdj nogen maader haffuer nogen onde ord til same. Men allenne [8a] lenßmanden Tholløff Horge och hanß mog *bemelte* Ingerigt som schaden giorde, haffde nogen ord til samen, om it merche, och føltis dj alle tre med huer andre til Loe, och paa wegen knoret lenßmanden paa *bemelte* hanß moug formedelst, hand iche wille effter lyde hannem, med fl.?. som Ingebrigts quinde Gertrud Tholløffs daatter proffuit, at Ingebrigt suaret maa ieg iche gaa i vegen vil ieg gaa, wden forre och gich hiid och lagde mig wnder it gierde. Hanß quinde wille haffue hannem hiemb men hand iche wille, sende hund sin dreng som schulle bliffue och lige derhoß hannem, som och schede i medler tid gich lenßmanden Tholløff Horge och Gutorm Hillestad med huer andre til Loe. Lenßmanden wille gaa der fraa \hiem/ til sit huß. Gutorm tog hannem i hanß kleder och sagde du schalt bliffue til Ingebrigt kommer, och lenßmanden haffde en stoch i sin hand och Gutorm tog i stochen med hannem och drogiß om den, och wille haffue stochen fra lenßmanden, och sagde Gutorm du schalt bliffue til Ingebrigt kommer din gamble dieffuel och falt bege om paa gaarden och holt bege i staffuen. Och Ingebrigt kom gaaendiß med sin dreng, och sagde Ingebrigt saadandt haffuer inttet paa sig lad ham faa sin staff, och den dreng som war med bekom staffuen ued naffuen Nielß Aamunsen och Ingebrigt quinde sagde kierre fader gar(!) fra hannem som hand och giorde, och wille gaa hiemb da bad hand *bemelte* dreng at hand schulle gaa i Hillestads haug och tage en hest och ride ham hiemb, och dj føltiß aff gaarden, men Ingebrigt och Gutorm bleff i gaarden, och Gutorm tog sin kniff wd och sagde at lenßmanden burde smagt den. Ingebrigt sagde saadandt haffuer inttet paa sig. Ingebrigß quinde tog manden[s] kniff och kasted paa taget, och Ingebrigt tog Gutormß kniff, ti hund frøchtet dj

schulle kome i klamerj til samen och Gutorm bad offte at Ingebrigt schulle stinge sig. Det handen {for} schulle fare i hannem, Ingebrigt sagde gud bedre dig, bedendiß med mangfoldig saadan ord och talle dem i mellum løb. Och dj føltis samen fra gaard *en*.

Gundele Olßdaatter boendiß paa Wolde proffuit wed fuldkomlig bogdered, at hund hørte dj søgtiß [8b] paa hin side [aff] elffuen och hund stod op aff sin seng och gich vd da haffde lenßmanden fat paa den som schaden gjorde och holt hannem, och bad hand gaa hiemb fanden i wold til sit huß, och haffde hannem fot om bege sinne arme. Da sagde Ingebrigt din fandens wnge och kneffuelß wnge, den som falt suaret der ehr du, och ehr ieg det, da ehr du det same, och da sled Ingebrigt sig fraa lenßmanden och fuld sting spranch til Gutorm. Da roffte lenßmanden effter hannem och sagde at Ingebrigt schulle ha schamb, och i det stach hand til Gutorm, och di fich huer andre i armene och schelde sig fra huer andre noget lidet, da spranch Ingebrigt paa ny til Gutorm med fuld sting i gienn och Gutorm kasted sig ned och holt hanß side i mod hannem och da stach hand hannem, och doch strax spranch op och roffte til hannem, och i det same spranch op och roffte til hannem (!!) lad mig nu bliffue. Ieg haffuer noch, och roffte til Gundele som stod paa hin side [aff] elffuen faruel faruel i min siste tid menß lenßmanden gjorde hannem ingen schade, men wille forhindret Ingebrigt handlige schulle giore *bemelte* Gutorm schade och Gutorm spranch et støche derfra och lagde sig. widere sagde sig iche at proffue viste.

Erich Wolde och Thomiß Olßen boendiß paa Wolde proffuit at dj stod hoß *bemelte* Gundelle Olßdaatter, som wed deris bogdered proffuit dj samme ord som Gundelle nu proffuit.

Nielß Omundsen \sysche barn til Ingebrigt Loe/, tiendiß paa Loe en vng dreng som aldrig haffuer gaaet til guds bord, {forregaff iche sed siden} hand iche wed huad en ed betyder som forregaff at der hand kom med hesten til Tholløff, her liger manden ret nu død suaret lenßmanden det vonde dieffuelen Tholloff Jonßen gruer inttet derforre. Haffuer giort sligt før hand tør giøre sligt ennu *bemelte* dreng ehr nerslegt til *bemelte* Ingebrigt som schade gjorde. Hanß proff falt paa adschillig maader, horforre hanß proff synttis iche retwislig, *bemelte* Tholløff Horge møtte hertil suaret hanß proff schal beforfindiß med aller største løgen achtigheed, ti saadan ord falt aldrig aff hanß mund som hand forregaff, men bød hannem at hentte folch som kunde høre hanß ord før hand wed døden affgich. [9a]

Suend Hillestad soren mand proffuit at Nielß Amundsen kom til hannem och sagde at lenßmanden schiket hamb til hannem. Hannem at bede wille strax gaa ned til Gutorm Hillestad, och hannem til spurde huem hannem den schade giort haffuer, och hand strax spranch nee och kom til Gutorm som stuchen laa, och lenßmanden war der och, men Ingebrigt war der iche, da til spurde Tholløff Horge *bemelte* Gutorm och sagde huem haffuer wult din schade, hor til hand suaret det haffuer du, lenßmanden suaret du for iche ret grande, gjorde ieg dig nogen schade hortil Gutorm suaret ney du gjorde mig ingen schade, och gaff sig for sin side, widere sagde sig iche at proffue viste.

Johannis Hanßen proffuit wed ed at hand kom ridendis da laa Gutorm och haffde faaet schade, och Johannis til spurde *bemelte* Gutorm huemb som haffuer giort hannem schade, suaret {Ingeb} Gutorm Ingebrigt Loe stach mig i min {side} maffue.

Her Christen Andersen proffuit at hand komb ridendis fra Borgen och haffde der giort tienniste. Da kom Ingebrigt som schaden gjorde til hannem paa wegen. Presten til spurde hannem om den sags leylighed, om Tholløff Horge gjorde och Gutorm nogen schade eller haffde nogen schyld i hanß schade som Gutorm haffde foet, hortil hand suaret: ney, gud bedre mig min wlyche war saa stor ieg gjorde det selff alt sammen. Ingebrigts broder <Salle Knudsen> varhoß och hørte same ord, och hand viget strax fra dem.

Eyner Hußum soren mand proffuit at Ingebrigt Loe kom til hannem och lyste hanß wiglysningß, och sagde gud naade mig ieg ehr komenn i schade och stuchet Gutorm Hillestad i hield. Och

Eyner sagde hui tog du kniffuen fra hannem och stach hannem med. Hortil Ingebrigt suaret gud naade mig hand manet mig dertil. [9b]

Den dødiß slegt och arffuinger bleff til spurt om dj viste *forbemele* proff, noget at beschylde, for wdinden iche bør at proffue. Hortil dj suaret iche dennem viste at beschylde, bleff dj til spurt dj videre proff haffde at føere.

Christoffer Gerßen haffde i rette ladet steffnedt Erich Volde for slagßmol som hand haffde beganget paa Anderß Koberslar, hand aff sonnet at bøde til *Kongelig Mayestett* 10 Rixdaller. Anderß Koberslar affsonnet at bøde til *Kongelig Mayestett* femb Rixdaller, och Erich Wolde at betalle badscherlønd, och bleff dj venner och veforligte horpaa dj gaff huer anden deres hender.

Anno 1652 den 28 September holtiß almindelig sage och schatte ting paa Prestegaarden i Aardal.

Dj soren mend som retten betientte ehr

Aarne Øffregaard Joßep Erren
Thorger Thyrin Simen Grytte
Johannis Wold och Thøris Lyßne

I rette fremb kom Lauriß Dalager som schulle betalle sin schat som med mange wtilbørlige ord offuer falt fougden Christoffer Gerßen saa hand iche kunde betienne *Kongelig Mayestetts* ret med schatterniß {opbørsel} anmeldelse formedelst hans offuer last schyld, motte fougden entuige Retten saa at baade huis sager som indsteffnet war, saa vel som med schatten {som rett[?]} som haffde at forrette motte drage derfra med vforrettet werch och sagde dersom nogen tog vorde-ring hos hannem schulle hand førre den fra at dieffuelen schulle fare i den der kom med vit løff-tig hanß offuer faldsmend[?]. [10a]

Anno 1652 den 14 October holtiß almindelig ledingß och sageting paa Fragstuen i Lyster

offuer werrendiß erlig och welacht mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit same-steds. Sorenschriffueren Mogenß Nielßen sorenschriffuer samesteds. Bondelenßmanden Christen Nielßen Forre, dj soren mend som retten betientte ehr.

Siffuer Rønne Bottel Schor
Peder Schor Nielß Høyumb
Knud Herre Johand {Brinne} Sanduigen
Jon Bringe Peder Jørgensen Schildum
Anders Kalhauge Andfind Berge
Aarne Bringe och Knud Bringe

Thorben Thorbiørnsen Neß sambt hanß fuldmechtig manhafftig Pouel Wilhelm haffde i rette ladet steffndt Østen Fragstuen, Narue Ottum, Hermund Houge och *salig* Erich Erichsen Flohamerß arffuinger formedelst thi mellers odels gods liger diß wdj Fragstuen i *bemele* Lyster som hanß *salig* moder wden hanß willie eller sambytyche haffuer solt til *salig* Erich Flohammer <*bemele* Kiøb ehr daterit 11 Nouember 1625> och Erich Flohamer haffuer solt *bemele* goeß fra

sig siden til Nielß Fragstuen den 16 October 1641 for 50 *Rixdaller*. {ehr} uden nogen loughlig opbydelße effter loughen *bemelte* 50 *Rixdaller* ehr giffuit for 11 mellerßlege. Thorben Neß war endlig dom begierendiß, da effter til tall[e] giendsuar och denne sags forregiffuende leylichheid effter som det befindiß aff Thorben Neßis *salige* Moder Gundelle Thrunstdaatter haffuer solt och affhendt thi mellers leye, 1 setting odelß gods som liger wdj Fragstuen til Erich Flohammer [10b] huilche kiøb den tid ey aff Thorben Neß bleff eller ehr sambtycht. Och paa schiffte effter *salig* Erich Flohamer haffuer Thorben Neß der paa amagit, wanset at *bemelte* goeß war solt til *salig* Nielß Fragstuen, och paa schiffte effter hannem haffuer Thorben Neß opbødet løßenßpenger, och paa ny amaget *bemelte* goß at wille indløse saauit det ehr solt fore, effter dj *bemelte* goeß ey aff hanß *salige* moder saa wel som aff Erich Flohamer *bemelte* kiøb oprettet haffuer til hannem \iche/ haffuer lough bødet eller først til bødet. Saadan Thorben Neßiß til bydelße wed penger i retten indsat. Ehr doch hannem affslaget haffuer hand da werit foraarsaget at forhuerffue woris gunstige *welbyrdige* her slodsherriß schrifftelig steffning som {nu} her i retten lagt, hor da *bemelte* sag aff *salig* Christen Busch bleff opsat til toketiß dag, och paa ny steffning forhuerffuet til *bemelte* \taketis/ dag hor da welacht Christen Jenßen sorenschriffuer i Yttre Sogen, formedelst sine aarsager haffuer fuld mechtiget erlig welacht och forstandig mand Lauriß Søffrenßen *bemelte* tuistede sag at adschille sagen paa ny aff hannem optagen til andfreden war forleden. Och da indlagde steffning til *bemelte* tid wed macht bliffue, med widere diß indhold \ut supra/. *Bemelte* Thorben Neß haffuer i retten indlagt 44 *Rixdaller* som hand formenner hanß *salig* moder for *bemelte* hanß odel oppeboer aff *salig* Erich Flohamer. *Bemelte* haffuer standet i arest hoß lenßmanden <fra den 10 Aprilij 1651 och til denne tiid> tillige med landschylden. Och *bemelte* penger ennu i retten opbydiß, da effterdj *bemelte* goeß ey wnder *salig* Erich Flohammer sambt Niels Fragstuen eller deris indleg wed warighett wden amagelße i 30 Aar wnderliget haffuer [11a] wden wed 27 Aar siden *bemelte* hanß moder *bemelte* kiøb oprettede, och beuisis at Thorben Neß der paa effter loughen thuende ganger *bemelte* goeds aamaget och *bemelte* kiøb iche at werre sked med hanß willie eller sambtyche *bemelte* goeds tuende ganger ehr solt och ey loughlig bøden ehr effter woris lanßloug som wduiser *Odels Balchen* 4 och 5 *Capitel* diß beschaffenheed saauelsom *Odels Balchen* 10 *Capitel* V: 4. Effter *bemelte* motiuer haffuer wi iche vist retten at kiende och judisere end *bemelte* Thorben Neß viger til *bemelte* hanß odel som ehr 10 mellers lege {1 setting} i Fragstuen och Thorben Neß der i mod at wdlege saa danne och saa mange penger som *bemelte* odel ehr først solt fore och aff hanß *salig* moder opboret effter *Odels Balchen* 8 *Capitel* V: 4, 5 och 6, och dersom *bemelte* Thorben Nessiß brødre wil sig til regne noget aadel i *bemelte* 10 mellersleye odelßgoedß som dj doch til forren med deris *salig* moder *bemelte* kiøb sambtycht haffuer doch wden nogen loughlig opbydelße haffuer dj dett med deris egne penger fra hannem at søge med diß bekostning \tillige/ at wdlege. Effterdj woris lanßloug til lader *bemelte* Thorben Neß *bemelte* odel hand nermere *bemelte* goeß at følge, end den som fremet ehr, eller dj som *bemelte* odel til diße røgt haffuer. (2) Thorben Neß haffuer schattet for 2 Aar och hans *penger* stander i arest bør Thorben folge 2 aars landschyld.

Antonis Mogenßen haffuer i rette ladet steffnedt Raßmuß Kiøbmand med woris gunstige her slodsherriß schrifftelig steffning for 12 ½ *march* som hand formenner hand ehr hannem schyldig. Raßmus møtte [och] forregaff at were schyldig 1 tønne salt for 2 *march* och 12 *skilling* penger. *Bemelte* schyld haffuer standet standet (!!) i fire [11b] vdi fire aar och til diße ingen frugt haffuer til wege bracht. Haffuer wi her nu for rette affsagt at *bemelte* Raßmus Kiøbmand schal inden 19 dager betalle eller worderis i hans boe. Bleff dj forligt for retten at Raßmuß beplichtet sig for retten at betalle den ½ part och til Sancte Hanß dag den halffue part saa fraaß da wordering aff hanß boe iche schal \w/ worderis med dis bekostning.

2. Tilføyet med samme hånd, men mindre håndskrift

Berette Olßdaatter haffde i rette ste[ff]ndt Thommis Optun formedelst hand wden hindiß manß minde haffuer legt {haff} 1 huds leye aff welacht mand Peder Nielsen i Optun. Bleff fremlagt Lauris Søffrenßen bygsedel i tredie [aars] tage, frem kom Johannis Finsen hans moderß fuldmechtig och eschet sine prouff, frem kom Poffuel Fortun proffuit at der hand schulle legt i tredie aa[r]ß tage aff Lauris Søffrenßen da sagde hand at dersom hand haffuer legt mindre end en løb smør haffuer hand legt i mod deriß wille.

Hermund Houge proffuit det same, och war den begierendis her i mod bleff i rette lagt Christen Nilsen, Peder Jørgenßen, Johanis Nielsen Fortun deriß schrifftelig proff for mellendis at Fin Optun opsagde 1 løb smør och ½ hud, doch {den} effter honden at leye effter som hand haffde raad til, daterit 15 May 1652.

Noch i rette legis Peder Niensens bygßelß sedel som formelder at Fin Optun haffuer opsagt, for Thomis Optun 1 løb smør och 1 hud doch hand iche at bruge den hud {før} men[s] Find Optun selff leffued. Ehr daterit den 20 October 1645.

Noch i rette lagde Thomis Optun en schrifftelig {fuldmacht} contracht och forligelße at Find schulle bruge den halffue [12a] part i Optun med widere diß inhold. Herom haffuer wi iche vist rettere her om at kende end *bemelte* sag heffinde[?] ud[?] vist for veluise herr laugmanden at rede om Peder Jermuns byxersedel iche bør staa ved macht, samelediß *bemelte* oprettede contracht bør staa ved macht eller {ehr} ey, i midler tid bør Thomis Opthun at bruge sit leye mol.

Antonis Mogensen haffde i rette ladet steffnedt Iffuer Nilsen paa Optun for 2 Rixdaller som Iffuer se[l]ff til stod och vedgich. For rette affsagt at *bemelte* Iffuer Nielsen schal betalle inden 14 dager eller worderis i hanß boe med deß bekostning.

Iffuer Nielsen Optun haffde i rette ladet stenfft(!) Karen Eyde och hindiß børn for en bygsel sedel salig Mogenß Antonißen haffuer udsted paa hanß prinsipals vegne som bor i Opdal. Och dj oplendinger befindiß ey at werre steffndt til denne sag som mest angord. Sagen optagen til *bemelte* Iffuer Nielßen steffner oplendingerne som *bemelte* Ey egendiß ehr tillige med Karen Eyde.

Frem kom Inger Fins daatter som effter for *gaaende* steffnemold haffde i rette ladet steffnedt Eyluff Røg och en wng person wed naffn Tholløff Olßen som om natter tider ehr komen til hinde med hug och slag offuer faldet, saa hund lang tid laa ved seng och dandelig[?] sig. Dj kunde iche fragaa men dj gaff schyld paa huer andre. For rette affsagt at {dersom} dj schal stille Kongelig Mayestetts fougit til fris paa hanß Mayestetts vegne for deris offuerlast och gevolt, och dersom nogen klage videre paakomer da schal *bemelte* wnge person strax derfra effter som manden beklar echon at med hos broder[?] at bruge [12b] møgen mottuilligheed och skolheed.

Lest et gaffue breff som Søffren Lauritßen med hans quinde Anne Maßdaatter haffuer forerit til deris søn Anderß Søffrensen den gaar dj nu paa boer, effter deris død om ehr daterit den 8 Augusti 1638 med deris børn sambyche och vnder schreffuit.

Manhafftig Poffuel Wilhelm fuldmechtig paa Frans Pederßens vegne haffde i rette ladet steffnedt Berette Rønne och hindis børns formynder nemblig Lauris Søffrensen for en del schyld och gield som hand for menner at verre plichtig, effter hands schriffternis formelding. Emanuel Rønne saa vel som Lauris Søffrenßen møtte forregaff ey hertil at hand suare før Peder Nilsen som ehr den elste søns formynder dertil loughlig steffnuis. Sagen optagen til loughlig steffnidt.

Anno 1652 den 15 October

warre wi effterschreffne Knud Herre, Johanniß Bringe, Aarne Bringe, Jon Bringe, Johanniß Søffue och Knud Bringe soren mend i Lysters schibrede, forsamlede paa aastedet it richtig merche at offuer werre i mellum Heltene Aarstuen paa den enne som Mads Søffrensen bruger. Aasen paa den side som Johannis bruger offuerwerrit ombußmenden nemblig her Mogens Schanche och Lauris Søffrensen. [13a]

Frem kom Mads Søffrensen som haffuer i rette ladet steffnedt *bemelte* Johannes Aasen med worris gunstige och welbyrdige slodsherris schrifttelig steffning som ehr daterit Bergenhus den 1 Augusti 1652, som for retten paa aastedet bleff lest och paaschreffuit. Parterne sambtlig møtte paa aastedet da i rette {lagde} frembkaldet Mads Søffrensen sine proff och widnißbyrd som wandt med fuld giord bougdered som følger.

1. Gutorm Borsaches schrifttelig beschichelße proff winder merche ehr i \wdenfore/ Tyr Jachelen {her i} mellum merchesetter och Aasen, och Anders i Aasen motte giffue Narffue Fragstuen 1 tønne salt och Gutorm 1 buchsind formedelst hand hand(!) i deris boeschab wden minde med widere dis indhold.
2. Narffue Ottum 80 Aar gamel soren mand proffuit effter hanß faderß ord at i Tyr Jachelen och op effter i Nibben ehr ret merche, och Anderß i Aasen som erre Johannis werfader motte giffue hannem 1 tønne salt och 1 geed formedelst hand hug deris schoug wden for merchet fra Tyr Jachelen och Nibben.
3. Peder i Schor wed 60 Aar gamel soren mand proffuit effter Peder Heris ord som war offuer 80 Aar gamel at ret merche {war} Er i Tyr Jachelen och opeffter i Niben. Johannis hertil suaret at *bemelte* Peder Herre saa vel som hans søn bege belaa en quindis person men quindfolchet bleff rettet och dj iche for det vorden iche beuost.
4. Nielß Høyumb 50 Aar gammel soren mand proffuit effter hanß *salige* moderfaderß Jon [13b] Kiøgemester som war offuer 100 aar gamel, at ret merche war i Dyr Jachelen och opeffter wed tunde[?] med[?].
5. Simen Wnderhougen proffuit at den tid hand boede i Aarstuen da brugte hand i Bruesten. Om det war ret eller wret wiste hand iche.
6. Nielß Efuenßen 68 Aar proffuit at den tid hand boede wdj Aarstuen da uiste Narffue Offtun hannem merche som war i Dyr Jachelen och opeffter i Niben, och Johannißis formand som boede I Aasen gaff hannem en buchekilling formedelst hand haffde huget wden for Tyr Jachelen, och sagde til hannem du schal iche werre mer steffboen en dj andre for*bemelte* hugster.

Johannis Fleche och Peder Qualle war beschichet til *salig* Hoffuer Qualle om *bemelte* merche, hor hand suaret at hand tientte paa Heltne och Fragstuen at dj hug borde wden for, och inden for brendesteenen och ingen huer Anden minnchet, och ret merche war <offuenfra och nereffter> i Tyr Jachelen effter hanß faderß ord. Noch forregaff *bemelte* Hoffers Qualle at Johannis i Aasen war hoß hannem och begerde at hand schulle proffue om *bemelte* merche som hand wille, och formedelst hand iche wille proffue i mod sin sandheed bleff Johannis wred paa hannem.

Noch proffuit Johannis Fliche effter en gamel mand Sølfest Bolstads ord, at ret merche war fra schade skreen som ehr paa hin side [aff] elffuen, och til Tyr Jachelen och saa opeffter. I lige maader proffuit hand effter Aarne Fliche som war 80 aar gamel der hand bleff til spurt aff Narue Ottum hor rette merche war, hor til bleff suaret hand aldrig andet hørt haffuer, at merchet ehr i Thyr Jachelen

Johannis i Aasen frembførde sinne proff och sunde som proffuit wden Ed som følger. [14a]

1. Gunder Simensen 60 aar proffuit at hand tientte *salig* her Christen paa Dalle. Da riste hand i brendesteenen och i Groffuen, men sagde sig iche at wide nogit merche, och dj som boede i Aasen brugte der i mod.

2. Lase Laurißen 40 aar proffuit at hand tientte her Christen paa Dalle. Da riste dj i den groff som gaar fra brendesteennen och ner effter, och dj war paa Dalle. Anchet derpaa formedelst Aasenfolchen hug inden for Groffuen, men sagdis sig iche at wide noget merche.
3. Peder Qualle proffuit effter Hoffuer Qualle ord at hand hørte at Johannes Aasen til spurde Hoffuer Qualle hor wit hand hug. Da sagde hand at hand hug ad Brendestennen wed en groff men iche hørte talle hor merchet war, och ellerß hug huer om anden.
4. Elling Sauge prouit same ord.

Johannis Aasen hertil suaret at haffue hatt *bemelte* brug i 40 aar och hanß werfader i 50 Aar i rolig hefft. Mads Søffrensen her i mod suaret at haffue beuiseligt giort at hans werfader haffuer giffuit lige och betalling for det hand brugte wden for TyrJachen och war endelig dom begierendis. Johannes suaret at haffue giffuit for det som ehr brugt wden for groffuen, men iche for det som ehr inden for groffuen, men det iche kunde beuisse. Johannes forregaff at Peder Herre proff sambt Sølfest proff och Hoffuers proff holder hand iche for gaat. Bleff til spurt om dj war loug forunnden horudinden dj iche bør at proffue. Johannes suaret dem iche viste noget at beschylde. Men formedelst [14b] dj proffuit til førrenß i hanß førige sag werfader fore paa Aastegen. Mads Søffrensen suaret den trette kom dette merche iche wed.

For rette affsagt at merche en med som til førris schal werre fra Tyr Jachelen och i Niben, effter *bemelte* <edtagne proff och vindisbyrd> proff och windis byrds wduiselße.

Anno 1652 den 28 October holtiß almindelig høsteting paa Walagers tingstue.

Dj soren mend som retten betientte ehr Lauriß Neß, Anderß Moen, Lauris Hellenen, Olle Hillstad, Peder Soluig, Hans Kalhauge, Endre Lille Schou, Hermand Alme och Olle Lomemb.

Thorsten Vingum kom i rette och haffde i rette ladet steffndt Anderß Moe, Ingebrigt Tang, Pouel Alme, Anderß Alme, Anderß Quame och Albret Quame at dj med hannem werit haffde paa Vingetegen och beset it merche mellum *bemelte* Vingeteeg och Duergedall. Da besaa dj *bemelte* opfunden <merche> stoe som siste i Dyreuand i eluen paa den andre side, och opeffter i dj andre marchesteener effter det gamble probs breffs formelding, och siden haffuer dj verit hoß *bemelte* merchesten ehr den aff mennische hender viget aff ind paa Vingetegen, som dj med deris høyeste ed ville til staa om beschaffgiøris, och effterdj som Peder Jensen hertil iche war louglig steffndt och kaldet, ehr sagen optagen til hand der til giffis[?] keloch[?]il[?].

Anderß Sie haffde i rette ladet steffnedt Lauriß Hougen formedelst hand haffuer offuer faldet hand quinde Anne Lauris daatter først tuende ganger i Marifierden formedelst hund iche ville sede i louget och driche med hannem, och siden støtte hinder offuer ende. Hand møtte och forregaff iche gjorde det med brodschab, allenne war noget druchken, bleff forligt for 1 *Rixdaller* at bøde til Kongelig Mayestett. [15a]

Nielß Pouelßen haffde i retten ladet steffnedt Rasmus Neß for it slagternød hand ehr Diderich Busch schyldig formedelst di holt schiffte. Rasmus møtte och forregaff Diderich fich 1 biørne hud for 3 *Rixdaller* som stoe til rest det motte Diderich haffue och quiteris forb *emelte* nød och sagde at boen befanß 15 *Rixdaller* minder end schylden til drag sig.

Noch haffde *bemelte* Nielß *Pouelßen* i rette steffndt Aamund Quame effter hanß beuisis ind-

hold 6 *Rixdaller* daterit den 2 Nouember 1647 som for rette bleff lest och paaschreffuit. Aamund suaret iche war hans geld men sagde sig goe for Olle Hegestad for medelst hand drog hiemb aff *Kongelig Mayestett* tjeneste och sagde at haffue leffuerit to nød huer tre aar gamel, huilche hand med hanß høyeste ed det bekende at haffue betalt, paa dj sex daller. Och beuiße med Lauriß Neß och Albret Quame *bemelte* nød at haffue leffuerit, och Diderich Busch wille tage den for rette det hand sagde ingen lunde at ville betalle nogen rette. For rette affsagt at Aamund Quame schal betalle dj resterende 2 *Rixdaller* och dj 4 *Rixdaller* for dj to nød som hand med hans eed och salligheed sambt wed tuende proff aff beuiste att were, \paa dj sex daller/ bør werre fri derforre, med mindre Diderich Busch haffuer andet imod den post, och *bemelte* handschriff at fyldiß giøre.

Noch war Endre Lilleschou steffnedt aff Niels Poffuelsen for fire Rix daller som hand med hans høygeste ed aldrig wed at werre schyldig, men {doch} Diderich Busch wille endelig haffue dj penger hoß hannem, formedelst hand trachtett hans hoßbonde Iffuer Nielsen effter fattig effne, och lod sleff(!) det ind forre, men forregaff at haffue wdlagt 1 slagternød til Iffuer Nielsen, och Iffuer Nielsen bad bad[!] hannem och Olle Hillestad iche der forre at achte Diderich Busch i di moder <och sagde nor hand sag bliffuer ophermet[?] huad hand bliffuer til sambt wil han betalle och før iche>.

Olle {suare} Hillestad war i lige maader steffnedt for 1 slatternød. Olle suaret at haffue det vdlagt til Iffuer Nielsen och war Diderich Busch inttet widere schyldig.

Erich Beumb war steffnedt for it nød. Lensmanden møtte paa hans vegne suaret at haffue fore-rit Diderich Busch it nød och det til hannem leffuerit, och derfor iche burde kreffuiß. [15b]

Noch war Sten Kaldhouse steffnedt for 2 *Rixdaller*. Sten iche møtte for hanß siugdoms schyld Iffuer Kiøs møtte for rette och bekende at haffue opboret *bemelte* 2 *Rixdaller*, och herhoß bekende at haffue forwndt *bemelte* Diderich Busch demb formedelst hand schulle forhielppe hannem til rette med hanß børne penger, och sagde at Diderich Busch hialp hannem iche til rette i den sag i nogen maader. Derfor tog hand sine penge selff, och iche wed hannem noget tid[?] willie[?].

Olluff Poffuelsen war steffnedt for 1 ort. Olle møtte och bekende at werre schyldig loffuit inden 14 dager at betalle.

I ligemaader war steffnidt Siffuer Botten for it nød. Siffuer forregaff selff at ville talle med Diderich Busch derom, och iche for ville lege noget wed tj hand formentte at Diderich Busch giffuer hand noget for den hest som hannem selff derom ehr witterligt *bemelte* Diderich Busch gaff hanem inttet forre.

Peder Thoreßen war steffnidt for syff Rix daller och 1 slagternød for bygsel. Peder møtte och forregaff ey benechtet jo vil betalle om hand maa nyde den plads som Diderich Busch hannem haffuer frelst, efftersom sagen endnu stor i proces schal richtig delis och schiffdis, och *bemelte* Peder Thoresen at betalle *bemelte* penger.

Michel Schreffuen war steffnedt aff heederlig och och[!] heylerde mand mester Jenß Schilderup hans fuldmechtig Christoffer Gerßen for en del hand schylder som hand plichtig ehr. Michel møtte och forpligtid sig inden jugel at stille hanß jord[e]ger til fris eller at ville miste sin jord.

Frem kom Olle Thorstenßen boendiß paa Lomemb som i rette lod frem {førre} kalde Iffuer Hegestad saa velsom Ingebrigt Tang <och Erich Ellingsen Neß> huad dennem vitterligt ehr om en huds leye som giffuiß aff en ødegaar kaldis Boremb som haffuer liget wnder Lomemb aff Arilds tid. Da bekende Iffuer som ehr en gamel Mand effter sin salig fader som \war/ offuer hundre aar, at odels [16a] manden som egendiß war Lomemb. Gaff til det som *bemelte* ødegaar egendis war aff sit odel i *bemelte* Lomemb 1 hud och lagde wnder den landschylde som gaar aff *bemelte* ødegaard. Och det formedelst den aarsage schyld at *bemelte* ødegaard schulle altid bliffue och wnderlige til ødegaard til Lomemb.

Ingebrigt Thang soren mand proffuit effter hanß wermoder Gundelle Anderß daatter som war hundrede och nogre aar gamel at hinder det same i lige maader \i guß sandheed/ beuost war.

Johanniß Erichsen paa KerinNeß proffuit same ord effter hanß fader som war 80 Aar gamel sanhed.

<Erich> Ellingsen, dj ord proffuit hand effter hanß Moder som war \en/ wdleffuit quinde.

Anno 1652 den 30 October holtiß Almindelig høsteting paa Wnderhougenß tingstue i Marifier schibrede

offuer werrendiß Kongelig Mayestetts fougitt samesteds, Dj soren mend som retten betiente ehr Olle Joranger, Karel Weumb, Thorsten Joranger, Thorsten Espe Lenßmand i Østerdallen, Siffuer Kronen och Matiß Aarneberig, Erich Mellum, Poffuel Lunde, Thrun Joranger, Simen Wnderhougen.

Elline Pederß daater, wed hindiß fuldmacht Pouel Wilhelm haffde i rette ladet steffnedt Hanß Klaußen borger i Bergen formedelst en schadelig ildebrand som ehr foraarsaget aff *bemelte* Hanß *Klaußens* røgnøst, och fremblagde voriß *gunßtige velbyrdige* her slodsherriß schrifftelig befalling at *bemelte* Ellene bør vederföris den del vel som ehr daterit 10 May 1652. Herhoß woris *welbyrdige* her slods herriß schrifftelig indlagde steffning som ehr daterit [16b] den 8 May 1652 som for rette bleff lest och paa schreffuit. Befans och loughlig for parttene och flerre forrelest[?].

Noch i rette bleff lagt hindiß indleg om same leyligheed som ehr daterit Marifieren den den[!] 29 October 1652 som for retten i lige maader bleff lest och paa schreffuit.

Noch bleff i rette lagt it proffs breff wdgifuen aff soren schriffueren och sex mend, om *bemelte* schade ildebrands til føyelße saa at det befindis at *bemelte* schadelig ildebrand ehr sig til dragit aff *bemelte* Hanß nøst, ehr daterit den 3 Junij 1651, som for rette bleff lest och paaschreffuit

Noch bleff frembkaldet Thore Schophamer som proffuit wed hanß ed och salligheed at hand kom gangendiß fra Lerhollen som hand laa om natten om med natsbel saa en stor lysenn och tengte strax at motte werre {worre} ild løß i Hanß Klausens røgnøst och gich wed tog Klemet med sig da saa hand at ilden war i *bemelte* røgnøst och brende rundenn om inden i *bemelte* nøst enn som en tiereild. Men da war ingen ild i Peder Jenßenß hußer i nogen maader, och da vi

kom derhend da rede vi en jegt som stoed derhoß som Hans Klaußen \om/ bod, och der vj haffuer redet jegten wor ilden da alt komen i Peder Jensenß hußer, och siden aff *bemelte* ildebrand opbrende. [17a]

Jon Pederßen i Fieren wandt med fuld goede bogdered at der hand kom til *bemelte* schadelig ildebrand, da saa hand at ilden war i Hanß Klaußenß røgnøst och iche war da komen i *bemelte* Peder Jenßenß hußer.

Ellend Lasesen war beschichet aff Ellene Pedersdaatter ved[?] Jon Schomager och Daudid Johansen, om *bemelte* schadelig Ildebrands tilfangelße, da haffde hand bekendt for demb, at der hand kom wd da saa hand at ilden war i Hanß Klausenß røg røst[!] och ilden war iche \ennda/ komen i salig Peder Jenßenß hußer.

Herfor wden til sporde *bemelte* Pouel Vilhelmb Hans Klaußen om hand kand fra gaa *bemelte* schadelig ildebrand iche ehr komen fra *hand* och det stue huß som hand haffuer ladet op bøge paa pladßen igen boewitten[?] noch at Hanß Claußen wed gaard sagen och war endelig dom begierendiß.

Hanß Klaußen møtte i retten i mode sagen at suare och {f?d} forregaff om saa war ilden kom fra hannem da haffde hund wed flestis hielp redet huis som i boen ware, och i rette lagde hanß indeleg som ehr datterit Marifiern October 1652 som for retten bleff lest och paaschreffuit.

Hans Klaußen frembkaldet sinne proff.

1. Frembkom Pouel Lunde och Jens Fit at dj var beschichet til Hans Klaußen for Peder Jenßen at Hans Klausen ville opbøge hannem {hanß} en stue och det med erlig begiering, som Hans Klausen formedelst ærlig begiering det det(!) och giorde.
2. Haluer Joranger proffuit at hand bar {wdaff} \for/ stuen tre sengedynne schaber och aadt huis som hand kunde see bleff nedborit och bierget som til førrens haffde verit bierget och kast wdfor dørren, och bar ner i nøstet. [17b] men iche {werit} \borrit aff/ stuen eller saa om det bleff alt berget eller ey.
3. Thrun Joranger proffuit at hand hialp til at bierge det same i nøstet {som} tillige <med> hannem, mend iche saa om alt haffuer werit berget i stuen eller ey, men hialp til at reder jegten.
4. Simen Wnderhougen proffuit at hand kom ner der il war i huserne, da kom hand op i hanß staabor da berger hand derud huis brød smør sedeler, och stod tuende kister der oppe, en bleff vist berget men den anden viste hand iche om bleff berget *bemelte* brød angifues at were et greff, to sedeler en smør ehr en røget smalle.
5. Anderß Jonßen proffuit at Hanß Klausens kuinde kom gangendiß och haffue tre elle 4 fader i hindis forklede och bar ner i nøstet. Da kom Peder Jenßen[s] quinde och bad gud bedre sig at hindis tre war bortte. Suaret Hans Klausens quinde det ehr iche bortte och følte dj ner i nøstet och da lo *bemelte* tre i en baad och {war} war lagt halm offuer *bemelte* tre och hund viste hinder treedet der hund strøg halm deraff och sagde der liger eders tred.
6. Michel Olßen proffit det same.
7. Knud Marumb proffuit at hand kom gangendis {derfra[?]} til salig Peder Jensen och hand sad i en bolfog och sagde gud bedre mig ieg haffuer møst alt mit goeds och spurde om sit lidet hide schrind. Kom en gangendis med det til hannem. Da sagde hand nu maa det verre horledis det kand, siden det ehr berget.
8. Lase Prestegaarden proffuit at hand hialp en stor kiste och it stor schab op i bachen men iche war i stuen eller bar noger der wd.

Ogen Suechem paa hans quindiß vegne suaret iche viste derom, men hund gich op i kirchen och ringet. [18a]

Hanß Klausen her foruden suaret at Peder Jensens quinde haffuer paa 2 eller 3 Aarß tid regst offuer {3} 5 eller {4} 6 prestegield som gaat folch haffuer giffuit hinder same 1 mel och same

mes[?] och formentt hindis største føde deraff werit haffuer.

Hanß Klausen bøde Ellene 40 tyffue slette daller med den stue som alleri op bøget ehr. Hanß Klausen och i lige maader til bød at wille opbøge saadanne <och saa mange> huser som før war. Bedre och iche werre, Ellene war wel til fris der med, at Hans Klausen bøger *bemelte* huser op igen. Och war endelig dom begierendis om hand iche bør betalle huis op brenit ehr aff hus geraade. Efftersom Hanß Klausen sig ehr byder at lade opbyge huis hußer som aff den schadelig ildebrand {ehr} \som/ *salig* Peder Jensen \ehr/ til føyget, och Ellene der i mod der med ehr bemøget, doch at Hans Klausen hinder wederleger for huad wdj huserne til lige bleff opbrendt. Det Hans Klausen formenner selff haffuer lid och komet en stor och møget støre schade och hindis goeß ehr berget som ehr beuiseligt giort som hand formene, och derfor iche bør eller kand widere wdlege end {med} hand opbøger *bemelte* huser.

Haffuer wi herom forrette aff sagt at Hanß Klausen effter sin egen tilbydelse opbøger *bemelte* huser saa goede som dj til føre stoed, effter sex men kendelße. Effter Norgis loug *Lands Leye Balchen* 25 och 26 *Capitel* och Ellene at beuisse eller med ed suerge \selff tredie/ huad hund {widere} møst haffuer da derpaa at kende nor der dem louglig *steffnedt* med mindre dj anderledis derom kand acordere.

Haluer Joranger haffde i rette ladet steffndt Simen Wnderhougen formedelst scheldbord som hand haffuer offuer faldet och kaldet hanem for at haffue stollet hannem alle hans søffer fra. {Joha} Simen war beschichet om morgenen da gich hand fra aldrig deraff ned[?] och wed sin [18b] ed benectet det aldrig windis[?] kand. Och nu forretten gansche fra gich iche med hannem andet ved vden det som ehrligt ehr i alle maader da formedelst werit mellum handling bleff dj venner och wel forligt i alle maader.

Simen Wnder Hougen aff sonnet wed fougden at bøde til *Kongelig Mayestett* at bøde 5 *Rixdaller* formedelst hand stach effter Haloer Joranger och doch ingen schade giorde hannem.

Hoffer Jordanger aff sonnet med *Kongelig Mayestetts* fougit at bøde til *Kongelig Mayestett* 4 *Rixdaller* formedelst hand slog Simen Wnderhougen et hold i hans hoffuit.

Jenß Fet haffde i rette ladet steffnedt Karel Weumb formedelst scheldß ord, och frem kaldet Alff Halffuersen som proffuit wed ed at hand hørte at Karel {suaret} sagde far dieffuelen i vold och tag lagse halfftønden med dig.

Sønneue Ellingßdaatter proffuit wed ed dj same ord.

Karel Veumb for retten war begierendis at hanß forseelße motte hamb effter ladis och iche wiste hannem i nogen maader at beschylde. Ey heller viste {han} nogen schel eller ret til hans wbeseendige talle da formedelst woris mellum handling haffuer.

Jens Fet andraget och *bemelte* sag i saa maader effter lat doch at hand schal betalle hans omkostning {och krafft}. Da bleff forrette aff sagt at Karel schal giffue Jens 2 *Rixdaller* i hans bekostring och Karel at stille *Kongelig Mayestetts* foigdt til fris paa hans *Mayestetts* wegne for hans forseelße.

Niels Poffuelen haffde i rette ladet steffndt Thrun Joranger for 1 slagtenød som hand schulle betalle til hannem effter forligelse. Herom forrette aff sagt at Thrund schal betalle *bemelte* nød. [19a]

Nieß Pouelsen haffde i rette ladet steffndt Endre Mellum for 6 Rixdaller effter hans beuisiß indhol och war dom begierendis. Endre møtte som med mange wbequeme ord lod sig forlyde ey wille betalle formedelst hand sagde sig iche raad at haffue. Forrette affsagt at hand schal holde sin forligelße eller wordering i hans boe, horued Kongelig Mayestett affler sin sigt til hende effter lougenn.

Anno 1652 den 2 Nouember holtiß almindelig høsteting paa Qualle tingstue wdj Sogendalß schibrede

hoß werrendis erlig och welacht mand Christoffer Gerßen Kongelig Mayestetts fougit samested. Di soren mend som retten betiente ehr, Erich Ølneß, Thorger Ølneß, Marekuß Aarreuold, Ander Houge, wnge Jacob Quame, Gest Foße, Anderß Lofftiß Neß, Erich Fluemb, Johannis Stennegiem, Johanis Pedersen Qualle, Peder Bielde och Thrun OrmuellEng.

Størch Knudsen haffder i rette ladet steffndt Iffuer Ellingsen[s] quinde Inger Olßdaatter formedelst hund haffuer ladet sig med nogen wbequeme ord paa hannem forlyden. Iffuer Ellingßen paa hans quindis wegne forregaff at huis hund haffuer talt har scheed i hastigheed men iche ved Størchor andet at beschylde end det som ehrligt ehr och loffuit paa hans quindis wegne at hand hereffter schal bliffue wberøret.

Gyri Goutißdaatter Fimeret, Hanß Pederßen Fembret, Madß Pederßen mb:[?] Thorkel *ibidem* haffde wed voris gunstige welbyrdige her slods herris schiffkelig steffning ladet steffndt 12 mend, nemblig Christen Qualle, Berendt Eggum, gamle Siffuer Aaberig, Aamund *ibidem* och Thorger Ølneß formedelst en dom som dj med den soren schriffuer Jens Michelßen haffuer dømbt paa Hugaasen och lougmanden bemelte dom haffuer vnder kendt derhos viser sagen saauit hiemb tinget at sex mend at ehrstade Fimbriß och Hougs besider [19b] sin billig kost och tering. Som skreftlig ehr daterit den 17 September 1652 som for retten bleff lest och paaschreffuit. Befans louglig for ind intereserede at were louglig lest, och noch wdj rette lagde bemelte Mads Femeret som en fuldmechtig deris indleg i rette hand wdj angif\fuis/ at deriß bekostning saa uit paa de 12 mend angor ehr 100 Rixdaller, med vidner diß formelding ehr datterit 30 October 1652 som forretten bleff lest och paaschreffuit, horpaa hand war endelig dom begierendiß.

Dj 12 mand møtte i retten och forregaff dj iche wdj nogen maader wiste eller ved at haffue forurettet wed bemelte domb Fembereds och Hougs besidere i nogen maader, och derfor iche kand giffue nogen kost och tering for schriffueren, som war deris hoffuit och forsuare bemelte domb. At forsuare om noget {paa kom} widere steffnemol paakomb, ti di sagde sig iche rette at wide end dj mend schriffueren dømbte {och herhoß forre} louglig til lige med dem bliffuer steffnedt och kaldet. Ehr byder sig da at lide saa uit louglig kand verre.

Da effter til talle giendsuar och denne gangß forregiffuende legligheed, efftersom lougmandens domb formelder at schriffueren med dj 12 mend at giffue Fembriß och Hougs besidere en billig kost och tering effter bemelte sigelse. Och Fembris med Hous besidere haffuer stendt allene dj 12 mend och gaar schriffueren forbj som ehr i mod lougmandens domb, sameledis i deris indleg forregiffuet at paa dj 12 mend bedrager sig 100 Rixdaller til omb kostning och iche specificerer postuis hortil bemelte {hundere} Rixdaller wdgiffuet ehr, haffuer wi iche

wist rettere at kende at Fembris saauelsom Hous bisidere steffner och kalder louglig effter lougen [20a] wdgiffue domb schriffueren {saa uel} til lige med dj 12 mend. Och da at specificere postuiß til huad den store wdleg wdgiffuit ehr. Wederfaris en huer huis loug och ret kand med føre effter Recessen Anden bogs 14 *Capitel pagina* 202 diß beschaffenheed noch-som wduiser.

Christoffer Gersen den mindre effter schrifftelig fuldmacht fra Cornis Christen borger I Bergen haffde i rette ladet steffnedt Johannis Aarøn for 20 *slette daller* schyld [och] giæld som hand ehr hannem schyldig effter richtig affregning. Johannis søn Siffuer Johansen møtte paa hans faderß vegne som iche viste at gjøre nogen modsigelße. Herom forrette affsagt at *bemelte* Johannis bør betalle inden 14 dager eller worderis i hanß boe horwed *Kongelig Mayestetts* affler sin sigt til hende effter lougen. Med derhoß en billig ombkostning til lige at wdsøgis.

Nielß Poffuelsen haffde stendt Bottel Barßnes for 1 ½ *Rixdaller* som rested paa 2 hestere. Bottel fuld fegtig(!) Niels Olsen møtte som ey fragich jo med *bemelte* schyld at restere med. Forregaff at Diderich Busch ehr hannem schyldig tre kiør rester som ehr 3 *Rixdaller* och formentte at Diderich Busch bør betalle hannem det som rested och beuiste med Anderß Lofftissneß och Lauris Barßneß at vere sandferdig och aldrig fich 1 schilling for same nøde føster.

Espen Qualle war j lige maader steffnedt for 2 *Rixdaller* paa Mogens Goruends fostersøns vegne. Espen møtte och forregaff at Mogens haffuer selff betalt och Diderich aldrig haffuer hannem krefft. Espen at talle med Diderich Busch derom selff inden monisdag eller betalle. Noch fordret hand hoß Espen 1 pund och 6 *march* jern som Espen til stod med at restere. Kaldet[?] at til betalle inden jugel. [20b]

Wnge Siffuer Aaberig var steffndt for 5 *Rixdaller* i schat. Siffuer møtte och forregaff at haffue betalt 1 nød for 3 *Rixdaller* men 2 *Rixdaller* rester och beuiste at Diderich Busch och hand derom forligt var vedertagendis *bemelte Rixdaller*. Affsagt for retten *bemelte 2 Rixdaller* at betalle {eller} inden 14 dager vordering I hans bo.

Anders Wglum war steffndt for 1 *Rixdaller*. Anders møtte och forregaff med hans høygeste ed benechtet iche wed at werre hannem en schilling schyldig, men loffuit at talle med Diderich selff och dersom Diderich kand gjøre forklaring horfor den daller war wil hand gerne betalle.

Erich Fuem ste[ff]nis for 1 *Rixdaller*. Erich Fluem møtte och forregaff at haffue betalt derfor 1 tønne haffre, til Palle Laurisen som sametid tiender Diderich Busch til hos hesten om ware, der hand kand kiørde tønne men forregaff at Diderich ehr hannem schyldig 2 *Rixdaller* paa schatten som Ingebrig Egum och Thrun Husum hialp hannem \12 daller/ schatten och motte doch selff giffue fyldeste.

Nielß Vichum war steffndt for 1 løb smør och 1 slagternød. Nils møtte och forregaff at det stogs end som hand loffuit Didrich Busch *bemelte* 1 løb smør och slagter nøe for behol hand iche, men Mortten Klocher beholt den stochseng derfor hwil hand iche betalle och beuiste med klocheren och med Jachob Bacheß.

Karell Naffuer Set war steffndt for $\frac{1}{2}$ løb smør. Karel møtte och forregaff at haffue leffuerit $\frac{1}{2}$ løb smør til Didrich Busch som war hand landschylde som schulle betalle til Peder Nilßen. Didrich Busch forglempte at leffuere *bemelte* landschylde, och om hesten betalle da Diderich den halfløb smør och vil det beuise hans proff ehr nu i byenn nemblig Knud i Hougen.

Hendrich Qualle war steffndt for 18 *march* jern. Hendrich møtte och {loffuet} iche kunde benechte jo med at restere. Til dømbt at betalle inden 14 dage eller wordering i hans boe.

Johannis Bendichsen Qualle war stendt for 1 pund jern iche kunde benechte jo der med at restere mend forregaff at Didrich Busch lontte hannem 3 stocher tømmer. Bleff tildømbt at betalle inden 14 dager eller vordering i hans boe. [21a]

Wnge Johanis Qualle war stevndt for $\frac{1}{2}$ pund jern. Johanis wegich ehr til dømb [at betalle] eller wordering i hans boe inden logens foreuisende tiid.

Salig Mogens Guruens quinde Brigitte Gregoris daatter for 10 *march* jernn. Quinden møtte och forregaff at at haffue meltet. Derforre ehr til dømbt at betalle.

Thrun Ormulß Eng war steffndt for 1 pund och 3 *march* jern. Thrun møtte och forregaff at haffue leffueret til Diderich Busch 1 reffschind derforre och, i Fierren bleff dj derom forligt at hand schulle werre fri. Och formentte at Didrich det iche benechter.

Thorkel Neß war steffndt for 1 pund jern. Hans sønd Aamund Aareuold møtte och gaff forre at hand motte baade giffue fornødspenger och doch føde Diderich Busch en kiør och derfor wil werre fri. Derom at talle med Diderich Busch.

Thrun Husum for $\frac{1}{2}$ pund jern. Thruns sønd møtte och ey benechtet jo at werre schyldig. Bleff til dømb at betalle eller vordering i hans boe.

Peder Bielde war steffndt och iche møtte.

Marchus Aareuold war steffndt for 13 *march* jern. Marchus møtte och forregaff at haffue bredhos jegt och derfor wil verre fri herom at talle med Diderich Busch selff.

Anders Aaruld war steffndt for 10 *march* jern. Anders møtte och forregaff at haffue schod Diderich[s] 10 hester for *bemelte* jernn herom at talle med Diderich.

Erich Ølneß war steffndt for 4 $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*. Nielß Pedersen loffuit at betalle *bemelte* 4 $\frac{1}{2}$ *Rixdaller* och 1 $\frac{1}{2}$ *Rixdaller* for Thorger Ølneß der effter.

Kolben Wangestad war steffndt aff Ellen Pederß daatter wed hindis fuldmechtig sameledis och aff Christoffer Gerßen men ingen ehr møt som haffuer lyst hans loughlig forfald ehr til dømbt steffne fald effter loughenn.

Peder Bielde war stevnet hand iche møtte ey nogen som lyste hans forfald. Ehr tildømbt steff-

nefald effter lougenn. [21b]

Anno 1652 den 4 Nouember holtiß almindelig høsteting paa Eschestrands tingstue i Norumb schibrede.

Offuer werendiß erlig och welacht mand Christoffer Gerßen Kongelig Mayestetts fougit samesteds. Soren schriffueren Mogenß Nielßen. Dj sorenmend som retten betiente ehr <Peder Engesetter>, wnge Hanß Ølmemb, Narue Norneß, Olle Øffstedal, Endre Lomelde, Aamund Norneß, Ingebrigt Slinde, Ellen yttre Slinde, Olle Norneß, Chlemet Wattlestad, Endre Fretland.

Østen Hußmand paa Slinde haffde wed woris gunstige velbyrdige her slodsherreß schrifftelig steffning i rette steffndt Kongelig Mayestetts fougit Christoffer Gerßen for medelst 10 Rixdaller sigt, och en kedel som hand schulle haffue bigt[?] huilche bøder hand haffuer affsonnet for tyffueri, och formentte at werre fri for hanß tillegelße daterit Bergenhus den 18 October 1652, som for retten bleff lest och paa schreffuen.

Noch i rette lagt en supplication til woris gunstige velbyrdige her slodsherre, som ehr daterit Bergen den 28 May 1652; med woris gunstige velbyrdige her slodsherris schrifftelig suar daterit Bergenhus den 30 May 1652, Offue Bielche, som for retten bleff lest och paaschreffuit. Noch bleff i rette lagt hanß indleg daterit Bergen den 15 September 1652, som for retten bleff lest och paaschreffit. Noch bleff i rette lagt aff bemelte Østen en del schoe techer och benchebreffuer om bemelte stollen koster som iche war eller ehr tagen och giffuen beschreffuen paa tingstuen.

Christoffer Gerßen herimod i rette lagde tuende tingß winder om Østen Jonßenß tyffueri och hanß egen bekiendelße, som er daterit Eschestranß tingstue den 30 Aprilis 1650. Det andet ehr daterit same tingstue den 10 Junij 1650. Noch i rette lagde en contracht och forligelße at Østen selff wedgaar och affsonnet for hanß tyffueri at bøde til Kongelig Mayestett 10 Rixdaller som ehr daterit den 10 Junij Anno 1650 [22a] der bemelte contracht bleff oplest for hannem. Møtte dj dannemend som war offuer werendiß den bemelte contracht bleff oprettet, med deriß fuld-komlig bougdered til stod i allemaader sandferdig at werre. Østen bleff til spurt om hand haffde indgaaed den contracht och om hand den vil holde. Suaret hand i lougrettiß paahør at hand den contracht {nu} som hand med Kongelig Mayestetts fougit Christoffer Jerßen oprettet haffuer wedgaard och holde wil allenne hand ma til talle hanß proff. Herom forette affsagt at effterdj Østen til førenß haffuer indgaaet en contracht at bøde til Kongelig [Mayestett] 10 Rixdaller for hanß foreholdelße effter contractens for melding och siden haffuer angiffuit foruoris gunstige velbyrdige her slodsherre {ehr} daschillige hanß vsandferdige angiffuende och beklager sig och iche wil holde bemelte contrach[t] och nu paa ny forretten wedgaar bemelte contracht och den holde vil saa det {iche} ehreactis øffrigheend[!] med hanß offuer løb at bemøde. Haffuer vi iche vist retten herom at kende at bemelte Østen Jonsen schal holde sin contrac[ht] effter hanß begiering nu forretten at bøde til Kongelig Mayestett 4 march søl effter Lanßlougenn TingFare Balchen 6 \och 8/ Capitel och dersom hand wider lader sig forlyde da at lide och wndgielde effter \dj/ ædtagen proff och vidnisbyrd som til tinge i hans paahør oprettet ehr tagen och giffuen beschreffuen som forwitterligt tyffueri.

Lauriß Hoffland haffde i rette ladet steffndt Anderß Olstad formedelt hand haffuer i sønder

schoret en top i sagen, och haffuer bekosted 2 *Rixdaller* 4 *march* och 4 *skilling* at giørre *bemelte* top ferdig. Och war dom begierendis. Anderß Olstad møtte och forregaff at strax nafflen gich sønder, och stangen gich i wegen som lensmanden besaa at dj motte huge stangenn wd aff vegen beuisis med dennem som saugen haffuer brugt at nor saa scheer kand toppen vmugelig holde men maa gaa sønder. Anders forregaff at Anders DalAager [22b] brugte sagen nogle dager sidenn och formennte *bemelte* top i hans verelse schede. Anders møtte och forregaff at best som hand schar komb toppen i tuende støcher wd aff stochen aff dennem som sagen før brugt haffuer nemblig Olle Øffstedal at en schødt *bemelte* top til førris haffde werit sønder kand[?] den doch nogen stund brugis formedelst den ehr dreffuen in iforeg[?] och topen ehr fire kantig. Forrette aff sagt at Anders {DalAager} Olstad schal betalle Lauriß Hoffland for huiß som hand haffuer bekosted.

Bor Torrestad haffde i retten ladet steffnedt Arne Fretland formedelst hand haffuer faldet hanß broder och slaget hannem med en *stoffuel* i hanß hoffuit och {schelet} ellers med mange wtilbørlige ord *offuer* faldet, och Arnes sønd haffde same tid houget Olle Pedersen med en led i hanß hand. Aarne møtte som med mange wtilbørlige {offd} ord forrette lod sig forlyde och *bemelte* Aarne nogle ganger haffuer sig forpflichtet forrette baade fra jord och ere at holde sig fredelig men iche holdiß. Haffuer vi herom forrette aff sagt at bøde til Kongelig Mayestett otte ørtuger och 13 *march* søll och formede[l]st gotfolches forbøn ehr hans søns gierning som schede vden hans villie effterlat.

Aarne Fritland war stendt at paa hørre Thorkel Qualles ord och bekendelße anlangendis nogen skeldsord, som hand Arne haffuer ladet sig forlyde på Brigte Staffueteig saa ledis at Brigte Staffueteeg war begierendis aff sind stal søster at hund ville følge med och melche Kiør. Endre Fretland paa tre slagß thraß[?] geeß[?] aff seltaget aff legejorren, ochorforre schal wi det giørre sagde hinded stal søster jo wi schal giffue noget kiørne endis[?] i sig igen, och det som igen ehr vil vi berre hiemb och brende asche deraff och det schal vj giffue worre kiør. Stal søsteren suaret det gud beuare oß fra det ehr sønd. Ney suaret [23a] Brigte det ehr ingen sønd ti Arne ehr nu schalch, och det bekennde hund for hannem paa boeden paa det fersche wand och der wed bekrefftet at were sandt det som hund haffuer til førre scheldt och til lagt Brigte Staffueteg. Aarne hertil suaret at hand haffuer hørt det at were sched for 5 ½ Aar siden och schulle were sched paa Stochsetter, och schede den tid hand boede paa Bierg.

Anderß Dalager war steffnedt aff Nielß Pouelßen paa Diderich Buschiß wegne for 2 *Rixdaller* som effter tingßwinde med resterer och war dom begierendiß. Anderß Dalager møtte och forregaff at haffue betalt to tylt tømmer som kom paa den flode som bleff bortte. Befindiß at Anderß haffuer giort richtig regenschab med Diderich Busch nogle aar der effter och da resterede med *bemelte* 2 *Rixdaller*. Forrette affsagt at Anderß Dalager schal betalle *bemelte* 2 *Rixdaller* eller vordering i hanß boe med minde hand det kand haffue det udj minde for inden med Diderich Busch eller hans fuldmechtig.

Karen Fardal war steffnedt aff Nielß Pouelsen och hund iche møtte, ey heller nogen som lyste hinde loughlig forfald. Ehr til dømbt steffnefald effter lougen.

Aamund Lerumb, Espen Repen och Jon Schillestad war steffnedt aff *bemelte* Nielß och dj iche

møtte, ey heller nogen som lyste <deris> {hanß} forfald, ehr til kiendt at bøde effter lougen for deris wdebliffuelße, och den paa tallinde en billig kost och tering.

Anno 1652 den 9 December holtiß høstting paa Thønnumbs thingstue wdj Lerdalß schibrede.

Dj soren mend som retten betientte ehr Iffuer Wold, Ingebrigt Helleland, Josep Ferestad, Johannis Øffstelysne och Lase Moe.

Anne Abbiørnß daatter war steffndt for legermol [23b] som hund begich paa Alff Olßen. Efftersom hand sagde at hand motte frit hoß sig, hund schulle wel werre fri for boren. Hun bleff forligt at bøde til Kongelig Mayestett fire Rixdaller.

Knud Olßen war steffnedt for legermol hand haffuer begaaet paa Murette Aanuns daatter. Sagde sig at ville egte hinder, aff sonnet for 4 Rixdaller.

Christoffer Gersen haffde i rette ladet steffndt Klauß Roersen for 10 Rixdaller i saugschat, som hand med resterer. Klauß Roersen møtte och forregaff at bemelte Windedals saug haffuer standet ledig och iche schoret it bor derpaa i aar, men ehr bød 5 Rixdaler for saug foßen, och til spurde menige almue om det iche war dennem dette i guß sandheed vitterligt hertil. Johannis Bierche, Knud Øge saa vel som mennige almue suaret at paa Vindedalßsaug i dette aar iche er schorre it bor som di med deris ed bekende.

Knud Vold, Siffuer Raae, Nielß och Lauriß Hundøre sambt Knud Neffuerloe och Anderß Quame befindiß effter Knud Øgis och Hougen Øgis ed dj at verre forarmet.

Anno 1652 den 17 December holtiß almindelig ting paa Aareuolds tingstue wdj Sogendalß schibrede.

Dj soren mend som retten betientte ehr Søffren Schillestad, Erich Ølneß, Olle Øffstedal, Peder Bielede, Thrun OrmußEng, och Søffren Espesetter, Jon Schillestad och Ingebrigt Slinde. Hoß verendis Kongelig Mayestetts fougit Christoffer Gerßen same steds.

Thorben \Øl/Neß haffde i rette ladet steffnedt Kolben Thorbenßen med fougden Christoffer Gerßenß steffning anlangendis hand gansche i mod hanß villie vidschab opladelse eller sambtyche haffuer for giffuit sig til ombusmanden Valker Broderßen, och ehr hiemb komen och forregiffuer at haffue legt hanß ødegord som {hand} altid haffuer liget och verit brugt wnder Ølneß som hand haffuer sted och fest i føste tage aff welacht Offue Jensen rodmand i Bergen, och derfor giffuit {64 Rixdaller} 41 Rixdaller och bemelte ødegord schylder aarlig ½ løb smør, huilche ødegaard liger paa den ene side ØlneßElff offuen for fieldet. Haffuer førtt [24a] sig derpaa slaget bøgt derpaa hannem til forstengßel wden loug och domb, hand {nogle} \trende/ganger {haff} saadan hands wlouglig verch. Er aff fougden for bødet {nogle} \trende/ganger steffndt at møde i rette, at forsuare hanß wlouglig verch. Hanß Kongelig Mayestetts arest och forboed ey haffuer achtet saauel som fougdenß steffning for achtet och ey forrette møde vil, som baade loug och ret forachter. Horforre b emelte Thorben Ølneß for guß schyld begerendis war

hand motte weder faris ret effterdj hand nu paa ny formedelst hanß schyld motte lege *bemelte* ødegaard aff ombusmanden nu i somer och giffuit der forre 9 *Rixdaller*. Satte derfor i rette om hand iche bør nyde sin jord och legemol, och war endelig domb begierendis. Forrette affsagt {w} at *bemelte* Thorben Ølneß schal och bør beholde hanß jord effter hanß bygßesedelß indhold, och Kolben som tager sig {jord} hans legemol, wden loug och domb, och ey wil achte arest forboed eller steffnemol. Bør *Kongelig Mayestetts* fougit at werre hannem beførdlig wed danne mend at gjøre hannem pladsen rødig och huis høe som der samestedes findis at tilkome Thorben Ølneß, som jorden sted och fest haffuer och for hanß formastelße i mod loughen haffuer hand at lide effter loughen nor derom bliffuer loughlig steffndt.

Fremb kom Hermund Erichßen Brouolde som sig høygelig beklagit sig at hanß huß war opbrødet hanß laaß \for døren/ men noget andet bort tagert[!] nembliq 2 oster loset for ½ *Rixdaller* 2 lier och 2 sigder, och en hud som laa i borchten som kom Kolben Barsnes til. Hermund bleff til spurt huemb hand haffde mistendt der forre, hertil hand suaret at Kolben haffuer taget {han} *bemelte* hud aff hanß huß och derfor haffuer hannem mistendt.

Noch war i rette steffndt *bemelte* Kolben formedelst schyld som hand ehr salig Marren Anderß Laurisen schyldig. Hand iche møtte bleff til dømbt steffne fald effter loughen. [24b]

Karen Nielß daatter haffde i retten steffndt Martte Norfiords formedelst hund møget letferdig haffuer ladet sin mund løbe om hinder med scheldsord, och hindiß fuldmechtig war domb begierendis.

Christoffer Gersen haffde steffnedt Siffuer Johansen om der iche findiß noget widere effter hans salige fader med 11 *Rixdaller* 3 ort effter regesteringen, hortil hand suaret hand iche wed 1 schilling videre at vere. Satte i rette om hand iche bør haffue aff *bemelte* schyld *Kongelig Mayestetts* schatter och leding och landschyld 9 *Rixdaller*, som hand iche kunde benechte jo med at restere. Forrette aff sagt at aff *bemelte* boe haffuer hand *bemelte* 9 *Rixdaller* at vdsøge effter loughen.

Anno 1653 den 24 Januarj holtiß ting paa Hofflands tingstue wdj Aardalß schiberede.

Offuer werendiß Thomis Asperimb, Thorsten Herre, Christoffer Øren, Mogenß Prestegaard, Hermund Østetun, och Olle Siffuersen Semb.

Forretten bleff lest tuende mageschiffte breffuer som Ogen Houge och Olle Thorsten *sen* Lomemb haffuer mageschifftet samen saa at Olle Thorstenßen Lomemb 1 løb smør och 4 meller koren ligendiß i Lomemb, som Olle paaboer, noch betalt til Olle 10 *Rixdaller*, Ogen Houge til vederloug haffuer bekomet it aar en løb smør och otte meller korn, och andet aar halffanden kløb smør och fire meller korn ligendiß i Dalager i Aardalß schiberede i *bemelte* fougderij. *Bemelte* breffue ehr daterit Quame tingstue paa Følkisbøgden den 29 Aprillis Anno 1652 aff sex mend forseglit til vindisbyrd. [25a]

Anno 1653 den 28 Marttij holtiß almindelig worting paa Thønniums tingstue i Lerdal.

Offuerwerendis *Kongelig Mayestetts* fougit erlig och welacht mand Christoffer Gersen. Dj soren mend som retten betiente ehr Haluer Erenn, Ingebrigt Helleland, Helge Egum, Ingebrigt Thoffte, Mogens Heg, Eyner Husum, Johannis Wold, Hendrich Bøe, Lase Moe, Aarnel Øffregaard, Johannis Bierchum, och Thorger Raae, \Ingebrigt Thønniumb/ soren lougrettismend i *bemelte* schibrede, hoß werrendis lensmendene Knud Øge och Tholløff Horge.

I retten fremkomb Anderß Hattelbegig som wed wor gunstige her slods herris schrifftelig steffning haffde i rette ladet steffndt Ingebrigt Jonsen Thoffte sambt hanß sønner Johannis Ingebrigtsen och Peder Ingebrigtsen at paahøre huis proff och vindisbyrd som *bemelte* Anders Hattelberig i deris paa hør. Effter steffningens anbefalling frembkom Erich Eschestrand sambt hans broder Hanß Ølmemb, som for 28 aar siden for dem bleff aff hendiget til salig Anders Erager, da frembkom Erich Eschestrand och *wnge* Hans Ølmemb som beuiste med it arffue schiffte register effter deris salige foreldre och der wdj formelde at en halff løb smør i Loe ehr dem arffueligen til falden effter dis *salige* moder som war deris *salige* moders goeds och odel. Och Ingebrigt Thoffte ehr beslegtiget til Erich Eschestrand och Hans Ølmemb paa faders side fierde mand, och befindis ey *bemelte* ½ løb paa faders side at verre odelsborren eller beslegtiget til *bemelte* odel, det Ingebrigt selff [25b] saa vel som hans wederpartter paa bege sider iche andet bekende och wedgich. Och forregaff *bemelte* Erich och Hans at dj paa bege sider ehr lige ner til *bemelte* odel, dertil ehr gansche fremberet. Ingebrigt Toffte med hans søner formentte at dj war nermere end Anders Halleberig. Hortil *bemelte* Erich och Hans forregaff at dersom deris kiøb som ehr loughligt giort och oprettet iche maa bliffue wed det kiøb som giort ehr. Da formentte dj sielff deris odel igen at indløse, och dj paa alle sider war endelig domb begierendis.

Da effter til talle giendsuar och denne sagß forregiffuende legligheed efftersom det befindis at Erich och Hans Olsen ehr arffuelig til falden en ½ løb smør odelsgoeds i Løen som {ehr} \war/ deris *salig* moders odel, och befindis iche at Ingebrigt Thoffte eller hanß børn war beslegtiget til *bemelte* hans moder, eller i ringeste maader ehr eller beuisis kand at were odelsboren til *bemelte* ½ løb. Effter hans egen bekendelse forregiffuer at dj war beslegtiget til Erich och Hansis fader i fierde led, som ey *bemelte* goeds egendis war. Allenne war indgiffit med deris moder som *bemelte* odel egendis war, och dj allenne formenner {for} at werre nest *bemelte* goeds {at} sig \at/ til forhandle formedelst slegtschaff til faderen, som Erich och Hans formener om deriß loughlige kiøb iche maa bliffue holdet, da ehr dj nembst selff det igen at indløse. Effter *bemelte* motiffuer haffuer wi iche vist rettere herudj at kende end *bemelte* Erich Eschestand och Hans Ølmemb bør werre fri for Ingebrigt Thoffte saauelsom for hans børns til talle i forberøtte maader. [26a]

Her Christen Anderßen sogneprest til Lerdal haffde i rette ladet steffndt en del proff och vindisbyrd och war it retferdigt tingsvinde begierendis anlangendis Richumbs gorde huad dj aff Arilß tid haffuer giffuit i landschyld til dj *welbyrdige* Rosen Kranster och huemb som bygsel føgel haffuer. Da proffuit fremb Haluer Eren, Olle Grytte, Lase Møe, Olle Grytte, Ingebrigt Helleland, Bor Lysne, Johannis Øffstelysne, Johannis Midlysne och Josep Bøe elste soren lougrettismend i Lerdalß schibrede, bekende at dj *welbyrdige* Rosenkranser haffuer aff Arilds tid egt i frembgaarden 1 løb smør 1 hud och 8 meller korn med bygsel, wdj mitgaardt 1 løb

smør 1 hud och 8 meller korn med bygβel, i attergaarden war dj egendis $\frac{1}{2}$ løb smør och 4 meller korn wden bygβel; som dj sagde sig aldrig andet wed eller hørt haffuer. Som dj bad sig gud til hielp iche retten herom wed. Olle Richum som paa gorden bor bekende at hand och <hanß formend> haffuer giffit sin bygsel til dj Rosenkranser som *bemelte* goeds haffuer styret.

Knud Pedersen haffde i rette ladet steffndt Jon Knudsen och Nielß Helgeßen for {for} medelst dj haffuer slaget hannem hans arm forderffuit och stuchet hannem et mechtig kniffsting i ge: armen saa hand ehr lembster och Knud Støndum som holt hand om den frische armen med en dragen kniff och ville stuchet hannem och der i kom *bemelte* Jon och stach hannem och forarsaget schade saa at hand ehr gansche lembster i hans armb, och for hans lembster [26b] och schade koste holds forsømelse och bekostning schal Jon giffue hannem 10 *Rixdaller* och Nielß Helgesen 10 *Rixdaller* och Knud som holt hannem 5 *Rixdaller*. Noch schal dj betalle {hannem} bascheren bascherlønd, til hand ferdig bliffuer och *bemelte* inden 14 dager och at bøde til *Kongelig Mayestett* effter forligelse otte ørtuger och tretten *march søl*.

Niel Helgesen affsonnet for it støffer hug $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*.

Diderich Busches fuldmechtig Niels Pouelsen haffde i rette ladet steffndt Jon Knudsen Støndum for 5 *Rixdaller* aff soning och war domb begierendis. Jon møtte och ey benegtet eller fragich jo gelden at werre schyldig. Forrette affsagt at betalle inden 14 dager eller {14} dager och vordering i hanß boe.

Aarne Mielde war steffnd och for $\frac{1}{2}$ *Rixdaller*. Aarne och møtte och ey kunde fragaa bodß for drag. Det sagsøger iche ville fragaa. Forrette aff sagt at betalle inden 14 dager eller vordering i hans boe.

Christoffer Gerßen haffde i rette ladet steffndt {..?..} Knud Øge for medelst hand schulle afflet born med Murette Olß dotter bornefød i Walderß, det hand gansche benechter at hund hannem schamelig haffuer paaløget efftersom sagen 1652 den 13 Martij haffuer werreit paadømbt effter der om Christen [27a] Jensenß soren schriffuer aff Yttre Sogen hanß opsettelse och efftersom det befindis hund haffuer bekendet Johannis for tuende prester at werre hindis barnefader och siden bekendt paa Knud Øge, som hand doch doch[!] benechter och fragor. Da effter woris gunstige och weluise her laugmands rodføring schriffelig bør Knud Øge fri werre for Murette Olßdaatterß til lege, och hund at giffue hindis bøder och hund herfra inden posche at begiffue.

Josep Bøe war steffndt aff Diderich Busch for schyld och gield. Josep møtte och ey fragich jo dermed at restere. Forrette affsagt at Josep schall betalle eller vordering i hanß boe.

Johannis Midlysne, {Isach} \Asgrim/ Johansen, Lase Laurisen boendis paa Moe, paa hans hustrue Vnnii Johannis daatter haffuer solt til Olle Johansen 1 pund och 3 $\frac{1}{2}$ *march* smør, 1 halff hud och 7 $\frac{1}{2}$ *mele* korn lignis i Midlysne.

Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit til spurde menige almue om Olle Stuemand som besoff {Ragnel Johanßdaatter} \Sirj Knudsdaatter/ haffde vider rod elle formue at bøe til *Kongelig Mayestett* endfor[?] dj 30 *Rixdaller* som wdlagt ehr, om hanß halffue boe kunde sig

videre til reche. Almuen gaff til suar at nor hanß store schyld och giæld ehr betalt, haffde da *Konglig Maystett* fot møget minde.

Jacob Erdal haffuer aff sonnet for slagßmol for 3 ½ *Rixdaller* hans formue ey videre er. [27b]

Thomis Jonßen for legermol aff sonet for 3 *Rixdaller*. Egted den same, herpaa var Christoffer Gersen tingßevinde begierendiß.

Olle Hundøre och Østen Wold at neffndt til laugtinget.

Anno 1653 den 30 Martij holtiß almindelig worting paa Hofflands tingstue wdj Aardalß schibrede.

Hoß werrendiß *Kongelig Mayestetts* fougit Christoffer Gerßen. Dj soren mend som Retten betiente ehr Thomis Asperimb, Olle Thøreßen Semb, Erich Suallem, Olle Wee, Thorsten Herre och Christoffer Ørren lougrettißmen i *bemelte* schibrede. Hoß werrendis lenßmanden Andfin Hoffland.

Christoffer Gersen *Kongelig Mayestetts* fougit war tingsvinde begierendiß om Bendicht Olßen som besoff Ingebore Andfins datter som aff sonnet {som} hanß forseelße 10 *Rixdaller*. Til spurde oß och menige almue om hanß formue var videre at kunde vdgiffue. Almuen gaff til suar at det den nochsom vitterligt ehr at Bendicht Olßen haffuer wdlagt aff hanß yderste formue och iche haffuer videre raad at kand vdlege.

Er Thrun Orneß til neffnet at fare til lougtinget och giørre sin lougtings ed.

Christoffer Gerßen haffde i retten ladet steffndt Knud Nundal, Olle Aarebro och Lauris Langeuold for deris schat betalling. Hortil *bemelte* Knud Nundal, Olle Aarebro och Lauris Langeuold møtte forregaff deris formue war iche til *bemelte Kongelig Mayestetts* schatter at betalle efftersom fieldschreder haffuer vdtaget deris jorder. Det almuen suaret Andfind Hoffland och Thorsten Herre wed ed bekende och til stod war gansche forarmet. [28a]

Anno 1653 den 1 \och 2/ Aprilis holtiß almindelig worting paa Dalle tingstue i Lysters schibrede

hoß werrendis erlig acht och welforstandig mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit samesteds sambt soren schriffueren Mogens Nielßen och bondelenßmanden Christen Nielsen Forre. Dj soren mend som retten betiente ehr Olle Lerumb, Peder Jørgenßen Schildum, Knud Herre, Thorben <Neß>, Johannis Fortun, Eyluff Rønne, Peder Lerumb, Olle Raumb, {Amund} \Arne/ Bringe, Nielß Krogen, Jon Bringe, Knud Bringe, Anderß Kaldhouse och Haluer Dregni, soren lougrettismend i *bemelte* schibrede.

Hederlig och vellertte mand her Mogenß Schanche haffde i rette ladet steffndt Lauris Hageneß formedelst hand indeseder med fire aarß tiende motuillig inde seder och setter wdj rette, om hand iche bør møße sin jord effterderom recesen och woris gunstige øffrigheed welbyrdige her

slods herre och *Salig Mester* Loduig bischob i Bergen, och herhoß haffuer Michel Husmand til talle for hand bode {s..[?]} aff gaardens til ligende hør och korn bruger i mod ombudsmandens {p...ch[?]} til ladelße och sambtyche. Thorben Neß forrige kiercheombußmand sig høygelig beklaget at hand och resterer med 1 aarß kierche tiende sambt och rettigheeden aff kirchens legekør. Lauris Hageneß møtte sambt Michel Hußmand. Lauris suaret at {haffde} wil betalle inden mandgoe(??) til kirchen i morgen och derhoß {for achtet rett} sager at hand schulle formøste sit lifff for gud schulle derfra. Her Mogens forregaff {at hand ville} om det kunde verre medgorde, ville hand forschaffe hannem in liden jordeplads paa en beder sted effterdj hand iche haffuer klad[?] at holde jorden. [28b]

Sameledis møtte Pouel Vilhemb som war fuldmechtig paa Anne Jensdaatterß vegne at fordre aff hannem effter hanß egen bekendelße 7 Rixdaller som war paa hanß resterende landschylde. Lauris entuiget retten med forachtelße, och her Mogens forregiffuer at hand haffuer til førrens opsagt for hans broder den halffue part i gaarden, och formentte effterdj hand iche egendis selff en andel i gaarden ehr hand nest den gaard at friste. Och herhoß ehrbød at forschaffe hannem en plads aff Lauris Søffrensen som hand kunde føde 2 kiør och en stue sambt 1 worføð kiør. Lauris nogle ganger til saadan til lydelse {endt} endtuiget retten. Sagen optagen til monisdag til laugmandenß goede rodføring. Forrette affsagt at Michel Husmand som seder i mod ombußmandis villie schal strax fra *bemelte* deris jord vden det kand sche med deris villie.

Her Mogenß Schanche haffde i rette ladet steffndt Peder Qualle at hand, hand nu tilbyder hannem effter hans contracters formelding Dreffdal i Lyster som schylder aarlig 1 løb smør, 1 hud och 10 meller korn {form} Och det som hand bruger i Qualle ehr iche videre end[?] end løb smør ½ hud och 8 meller korn och det vden bygsel. Sameledis til bødet hannem ?ulle stuen, som schylder ½ løb, samelidid en gaard kaldis Dalle som schylder aarlig 1 løb smør och 2 gedschind. Fougden Christoffer Gersen til bød hannem Kongelig Mayestetts jord kaldis Røseland schylder 1 løb. Alle saadanne jorder och tilbydelßer aff slagen. Da kand vi iche anderledid forre finde end *bemelte* Peder Qualle jo bør holde sine oprettede contracter som hand nu forretten iche benechter eller fragaard och dersom {hand kand} her Mogens Schanche inden saatiden for schaffer Peder Qualle Dreffdal wden pengiß [29a] wdgifft bør Peder Qualle giørre Qualle rødig.

Peder Lerum haffde i rette ladet steffndt Throen Narffuesen formedelst hand i mod hanß villie sambt i mod hanß quindiß och aff sigelße for at dj iche vil sambtyche hannem til egteschab til deris daatter Ragni Pederßdaatterß daatter, och derwdinden saadan deris affsigelße ey achtet. haffuer hinder effter liget at føre i foracht och hinder beliget med vinde steffningers saa velsom hanß indlegß formelding ehr daterit den 1 Aprilis 1653 sambt steffning 2 Martij 1653, som forretten bleff lest och paaschreffuit, och war endlig domb begierendiß.

Throen Narffuesen møtte i rette som ey fragich jo deris daatter beliget haffuer, och mentte hund ey bedre war end hand, och saadandt forhøret och formentte dj motte wel giffue deris sambtyche til hannem til echteschab.

Herom forrette affsagt at effterdj Peder Lerumb sambt hanß quinde haffuer iche ville sambtycht Throen Narffuesen med deris daatter til echteschab, och i ligeuel bedragit deris daatter. Haffuer wj herom forrette affsagt at *bemelte* Throen Narffuesen schal bøde och wdlege halff mandsbod til Peder Lerumb formedelst hand haffuer spildt hindis gifftermol och det effter *Mandhelge Balchen* 25 och 3 Capitel och hand herhoß at bøde til Kongelig Mayestett 12

Rixdaller.

Nielß Sølfestsen haffde i rette ladet steffndt Hermund Houge formedelst hand foraarsaget et kome aff Moen. Hermund møtte och forregaff at dj forligt at hand skulle forschaffe hannem Aarstuen i stedet wden penger, som hand och effterkom, och siden forfløttet sig derfra paa en anden gaard kaldis Dreffdal som hand nu paa boer, och formentte sig ingen wret at haffue Nielß tilføget. Haffuer vi derom paa bege sider [29b] en venlig forligelße til raad som dj haffuer indgaaet, at Hermund goeduillig formedelst woris forbønd gaff och och effter lod *bemelte* Nielß Sølfestsen en kiør med 5 aars lege effter, sambt et wngnød paa andet aar, och 1 ged, horpaa dj rachte huer anden hender, at dj skulle were venner och en afftalt sag i allemaad er som Nils strax wed tingbordet gaff sit boemerche til witterlighed³.

Christoffer Giersen ehr thingswinde begierendis anlangendis Eyluff Sandersen och Olle Johansen som i legermol haffuer forfet sig⁴ och huer giffuet 6 *Rixdaller* i bøder til *Kongelig Mayestett* om dj och haffuer widere raad eller formue at at kand wdlege. Hortil almuen gaff til andsuar at dj bege gaard om och ticher och aldelis inttet ehr egendis som dj bad sig gud til hielp at werre i sandheed.

Thorben Thorgersen haffde i rette ladet steffndt Østen Fragstuen formedelst første bygselen aff hans gaard Fragstuen. Østen møtte ehr bød sig gerne at ville stille hannem til freiß. Til raade wi hannem en wenlig forligelße⁵, det dj bege indgich med saadand wilkor at dj i dette aar skulle bytte jorder samem saa at Thorben schal forfløtte til Fragstuen och Østen til Neß igen och schal giffue Thorben 10 *Rixdaller* och it slagtenød i opladelße, och huad sig huserne sig belanger schal ingen schade lides paa nogen sidere. Horpaa dj rachte huer anden hender at schal werre en aff talt sag i alle maader, horpaa dj rachte huer anden hender.

Endre Mychri och Nielß Dreffdal befindiß at were gansche for armet. Det wed ed proffuit Christen Nilßen och Olle Lerumb. [30a]

Diderich Busch haffe i rette ladet steffndt Andfind Berge for 6 *Rixdaller* som hand oppebor paa schiffte effter salig Niels Øffrebøeß quinde, som bleff wdleffuerit och vorderit paa Diderich Buschis hand, sambt for ½ tønne korn och hanß tiende en tønne korn for 4 pund smør. Satte i rette end hand iche bør betalle eller wordering i hanß boe.

Thil sagen at suare møtte i rette *bemelte* Andfind Bergis sønd, Johannis Andfindsen paa hanß faderß wegne⁶ som bekende at *bemelte* schyld jo war richtig och ey fra gaard, allenne begerde delation paa sin faderß wegne, det sagsøgeren formentte {ey} ey lengere wille sambtyche. Forrette affsagt at *bemelte* Andfind inden 14 dager bør betalle eller wordering i hanß boe och goods vedkomb och wordering at vdsøge, horued *Kongelig Mayestett* affler sin sigt til hende effter lougen.

3. Bumerket til Nils Sølfestsson.

4. I margen: NB:

5. I margen: NB:

6. I margen: NB:

Noch war Peder Qualle steffndt for 2 *Rixdaller* som hand benechtet och forregaff at haffue betalt med en quie⁷. Nielß forregaff at den quie war betalt paa 6 *Rixdaller* och dj 2 da rested. Forrette affsagt at Peder inden fiorden dager schal betalle eller vordering, med minder hand inden *forschreffne* tid kand beuisse med tuende vinder *bemelte* penger at verre betalt sambt hanß tiende som ehr 6 *meller korn* derfor smør beloffuit 2 pund och sex *march* til lige at vdsøge.

Johannis Bringe war och steffndt for 2 *Rixdaller* i sagefald⁸ effter {steffningenß} tingsvindis formelding. Johannis møtte och ville fagaa[?] at haffue betalt med it slagternød men det iche kunde beuisse *bemelte* nød for dj 2 *Rixdaller* at were vdleffuerit. Kand {wj} iche andet forrefinde hand jo bør betalle *inden* 14 dager eller vordering i hanß boe. [30b]

Lauris Søffrensen haffde i rette ladet steffndt Ingebrigt Schagemb formedelst hand och hans formand haffuer fordølt 18 *march* smørlege i hans gord och huerken legt den ey heller landschylde derfore och war dom begierendis.

Ingebrigt møtte och forregaff at dj war forligt samen, och schulle giffue hannem 8 *Rixdaller* och et got slagternød och gierne ville holde sin oprettet contract och forligelse. Da formedelst woris i mellum handling lod Lauris Søffrensen sin ret i saa der falder[?] hand *bemelte* penger strax betaller horpaa dj rachte huer andre hender.

Bleff lest i kiøb breff paa 1 ½ løb smør 1 hud 16 meller korn ligendiß i Flahamer som Christoffer Gersen *Kongelig Mayestetts* fougit haffuer kiøbt aff hans \wer/moder Maren salig Anders Laurisens ehr daterit 2 Aprilis <1653> Dalßørd.

Noch it andet breff vdgifuit aff Maren *salig* Anders Laurisens lydendis paa 216 *Rixdaller* som Christoffer Gersen haffuer giffuit for Flahameren ehr daterit den 2 Aprilis 1653.

Peder Lerumb lod lese it kiøbe breff lydendis paa 2 ½ løber smør, 1 hud och 6 meller korn ligendis i Lerumb ehr kiøb aff Anderß Jonsen boendis paa Ijden wehr daterit 1650 den 25 Nouember aff Lerumb.

Hendrich Nitter lod lese for rette it kiøbebreff paa 1 løb smør 1 hud och 8 meller korn ligenes i Tandle. Haffuer kiøbt odelsretten aff Nielß Jensen, hanß suoeger och medarffuinger daterit den 14 Octobris 1652. [31a]

Anno 1653 den 14 Aprilis holtiß almindelig worting paa Aareuolds tingstue. Almuen aff Norumb och Sogendalß schibrede.

Dj soren mend som retten betiente ehr Siffuer Aaberig, Thorkel Neß, *wnge* Jacob Quame, Raßmuß Elffuegieng, Tholløff Nødsetter och Olle Quame. Aff Norumb Peder Jenßen Engesetter, Olle Øffstedal, Søffren Espesetter, Ingebrigt Slinge, Lauris Øffstedal, Endre Fretland. Hoßwerrendiß erlig acht och welforstandig mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit

7. I margen: NB:

8. I margen: NB:

offuer Indre Sogens fougderij.

Diderich Busch {haffde} wed hanß fuldmechtig Nielß Pouelßen haffde i rette ladet steffndt Michel Stedie for en ½ tønne smør som hand hannem schyldig ehr effter derom richtig beuisis. Hand iche møtte, lyst deris forfald.

Noch war i rette steffndt Søffren Schillestad for it slagternød {paa} som hand haffuer sig giord for Gunder Øriensen effter derom tingß vinderß formelding och war domb begierendis. Til sagen at suare møtte i rette⁹ *bemelte* Søffren Schillestad som forregaff at *bemelte* Gunder Øriensen self haffuer rod til at betalle och Diderich hannem kunde søge. Forrette affsagt at Søffren schal betalle til høsten och dersom iche bliffuer betalt da det wed namb och wordering at {betalle} vdsøge, och Gunder at suare Søffren Schillestad. [31b]

Noch war Jon Schillestad steffndt for 1 ½ Rixdaller och 17 *march* jern och war domb begierendis. Til sagen at suare møtte i rette *bemelte* Jon Schillestad som forregaff at haffue verit begierendis i schat 1 ½ Rixdaller men¹⁰ det iche bekom som hand sagde sig med sin ed at ville afflege och motte self betalle sin schat til Christoffer Gersen {Noch wdj} 18 *march* Jern wedgich. Forrette affsagt at Jon Schillestad nu strax schall talle med Diderich Busch derom och derom forennis och dersom hand det iche gier da at betale, dj 18 *march* Jern at betalle inden lougens wduisende tid.

Aagotte salig Lase Norneß war i rette steffndt for it slagternød. Almuen forregaff at hand war wed døden affgoet, och inttet befands effter hannem i ringeste maader och hanß quinde besøger got folch om almißer.

Rangel Thoffte war i rette steffndt for¹¹ 1 Rixdaller. Ragel møtte och foregaff at haffue betalt til Peder Jensen *bemelte* Rixdaller. Peder forre gaff at haffue betalt til Nielß Pedersen *bemelte* Rixdaller. Niel til spure *bemelte* Peder om hand haffuer set nogen fuldmacht fra Diderich Busch at Niel Pedersen schulle oppebere nogen hanß schyld. Det hand iche kunde gjøre eller haffuer set. For rette affsagt at Peder Jensen inden lougens forrevisende tid schal betalle eller vordering i hans boe. Nielß Pedersen det møtte wed hans indscheche sedel at *bemelte* 1 Rixdaller var betalt til Didrich Busch och om den iche war betalt schulle hand paa ny betalle.

Noch i rette steffndt Michel Aareuold for 3 Rixdaller som Michel nu for [32a] retten til stod at verre schyldig, her hoß forregaff at Diderich Busch ehr hannem schyldig 3 wamper och tre broger och tre daller i lønd. Och forregaff at nor hand bekom *bemelte* schyld schulle hand och betalle *bemelte* schyld. Doch det iche kunde beuisse. Forrette¹² affsagt at Michel schal betalle inden lougens wduisende tid eller wordering i hans boe, och dersom hand haffuer noget at fordre Diderich Busch da det wed retten at søge.

9. I margen: NB:

10. I margen: NB:

11. I margen: NB:

12. I margen: NB:

Aanund Aaberig {haffde} \war och/ i rette {ladet} steffndt for en ganghesteschoug. Aanund møtte och forregaff at haffue fød en hest for Diderich *Busch* da loge *bemelte* ganghesteschoug wnder hannem och *bemelte* heest kom nu paa bøgden och fich huerchen hesten eller hesteschouen igen och det beuise med Siffuer Aaberig.

Helge Staffueteig haffde i rette ladet steffndt Aarne Fretlands quinde Maren Olbdaatter formedelst hund haffuer skelt handeß datter for en tyff och trel kette effter derom tingsvindis formelding. Aarne møtte och forregaff med mange traßachtige ord och forregaff at hand ville suare paa hanß quindis wegne. Aarne bleff til spurt om hand eller hanß quinde kunde beuise den {schel} schamelig tillegelße kunde beuise. Hortil Aarne suaret at quinfolch taller mechet som, dj aldrig kunde beuisiß. Sagen optagen til weluise her Laugmandens goede rodføring.

Peder Jensen Engesetter haffde i rette ladet steffndt¹³ Amund Lerumb for Gunuerald effter derom contrachtis formelding daterit den 19 Martj 1652 paa Eschestrands tingstue i *Norumbs* schibrede. Sagen war i rette steffndt nu forgangen {wor} \høst/ 1652 den 14 December {at *bemelte*} effter *bemelte* [32b] dombß wdschiffes formelding och efftersom *bemelte* Amund er nu begiere delation det sag sagis hannem iche lenger wil til lade. Efftersom sagen tid effter anden ophelldis och siger *bemelte* Amund iche {kand} at haffue indgaaet nogen nogen forliigelße, med videre deris tiltalle och war Peder endelig domb begierendis. Herom for rette affsagt at *bemelte* Peder Jenßen i rette leger en oprettet contracht til tinget, forrettet; {haffuer vi herom} derfor bør *bemelte* Aamund Lerumb holde sin contracht effter derom *TingFare Balchen* 8 Capitel eller den for sit til børelig offuer domere at felde.

Olle Øffstedal haffde i rette ladet steffndt Markus Gersen hußmand wed Slinde haffde hannem til at talle formedelst hand hannem offuer faldet paa *Kongelig Mayestetts* erende der dj wdschreffne knechter schulle møde effter optegnelsen til Vig for majioren, och da truet <och wd sagde hand paa hanß liff> hannem, och iche ville følge med hans effterbefalling, och der hand siden war hiemb komen at indkreffue kirchens tiende, och *bemelte* Marchus lagde sig bag ved hanß huser der som Ollis veg falt fremb och spranch Marchus fremb paa den enne side och Knud Axelsen paa den anden side, huer med en støff och en kniff i honden, och søgte hannem paa liffuit. Och Marchus slog¹⁴ hannem paa armen med støffren, och der Olle slap {støffren} hanß støff och tog i armen paa Marchus och holt hannem fra sig at hand iche schulle stinge hannem, da spranch Marchusiß quinde til, och tog Ollis staff op och slog Olle it stort hold i hanß hoffuit saa at blodet gich wd, och slog staffuen i sønder paa hannem. Och Størkor <Kiper> och Elling Slinde holt {Niels} Knud Axelsen at hand iche gjorde hannem nogen schade, och haffde dj diefft hannem haffde iche Størkor Kiper och Elling Slinde det iche forhindret.

Det proffuit Christoffer Houg, och Lauris Slinde proffit hans faders \Ellend Slindes/ ord det same. Størkor Kiper det same ehr beuiste. Marchus iche møtte, iche heller nogen paa hanß wegne at suare, och hand haffuer weret til førre steffndt men iche haffuer ville møtte. [33a]

Olle Norneß och Olle Iffersen Øffstedal war tingß vinde begierendiß anlangende tuende

13. I margen: NB:

14. I margen: NB:

kiercheß kiør til Ølmembs kirche, som aff bloesoet och den anden aff spedalsched døde, och war got folchis sandferdige proff och vindisbyrd herom begierendis. Fremb kom {Olle} Christoffer Houg, Lauris Norneß at dj war hoß och saa at {bemelte} tuende kierchens kiør den ene aff blodsoet och den anden aff spedalscheed ehr død. Det same {ehr} sagde Olle Andersen Øffstedal kiercheombusmand. Det same beuost at werre sandheed.

Lauris Slinde haffuer kiøbt aff sine søschend deris anpart i Slinde som Niels Fedie haffde selt paa dj v=myndige børns vegne. Der for giffuit 87 Rixdaller och Olle Olsen haffuer for sin anpart bekomet 28 Rixdaller. Goeset ehr 1 løb 1 pund [smør] ½ hud och 12 meller korn ehr daterit den 16 Januarij 1653.

Hanß Duergedal haffde i rette ladet steffndt hanß mog Erich Duergedal, formedelst hand til foren haffuer opladet til hannem den tredie part i gaarden som ehr 1 pund smør, och da Erich befriet sig med hanß daatter, och nu siden at hans daatter ehr ved døden affgaaet vil hand nu haffue Erich fra och ført formedelst hand iche ind stor. Erich møtte och forregaff at haffue lagt *bemelte* gordebrug och fremblagde hanß bøgsel sedel som ehr daterit den 12 Aprilis 1649 som Peder Jensen nu forrette til stod.

Herom forrette affsagt at Ehrich schal beholde hans jordebrug effter hanß bygsesedelß indhold, och dersom nogen klamerj findis och huer anden foraarsagis med gus for tørnelse da at lide effter lougen. [33b]

Anno 1653 den 16 Aprilis holtiß almindelig worting paa Quam tingstue wdj Soluerenß schibrede.

Dj soren mend som retten betiente ehr Thorsten Wingumb, Anderß Moe, Agen Houge, Olle Lomemb, Hermund Alme och Ingebrigt Thang.

Berendt Nagel haffde i rette ladet steffndt Magni Morland for it nød som hand føde for hannem, och derfor gaff hannem ½ pund hamp, och *bemelte* nød ehr bort død, och formentte at Magni bør betalle *bemelte* ½ pund hamp.

Magni møtte i rette och forregaff at *bemelte* nød war sygt, och iche døde aff hanß wanrøgt och strax beuiste med Anderß Sie <och KarelVeumb> som aff Magni war ombedet at *bemelte* nød at bese om juletid. Da bekende dj at det war sygt, och deß føder war meget opheffet, och Magni doch lod føde det til woren, och i mellem tid haffde bod til Berendt Nagel at hand schulle lade hentte *bemelte* nød och ville i andre maader betalle det ½ pund hamp.

Herom forrette affsagt at Magnj schal loffuere sig med sin ed at *bemelte* nød ey aff hunger eller wandrøgt døde, och dersom hand det gjør bør hand were frj for *bemelte* Bernds Nagelß til talle. Hanß ed nu forretten afflagt.

Berendt Nagel lod leße trede briffue. It breff aff kiøbt salig Hendrich Nitterß børn aff ½ løb smør och 4 meller korn ligendis i Skeruend daterit den 10 Julij 1652. Det andet it kiøbe breff aff kiøbt fra Manuel Rønne och hans hustrue fire meller korn i Scheruend i Haffslo prestegield ehr daterit den 12 Martij 1653. Det tredie fra Maren salig Anders Laurisen 5 mellers lege i Øffrebøe som Knud paabor, derfor giffuit 20 Rixdaller ehr daterit den 24 Februarij 1651. [34a]

Didrich Busch wed hand fuldmechtig Nielß Poffuelßen haffde i rette ladet steffndt Thorkelß Øffrebøe for 14 Rixdaller som hand paa hanß bygsel resterer aff Biørnetun, och efftersom hand nu til femb ting ehr loughligt steffndt och kaldet, och ey vil møde men sig motuillig fra holder och retten forachter, och foraarsager *bemelte* Didrich Busch wdj stor bekostning da effterdj hand iche wil møde kand Diderich Buschis sag och ret iche lenger bliffue opholdit. Herforre wj iche andeledis kand forrefinde end *bemelte* Thorkel Øffrebøe effter domens loughlig førkøndelse inden 14 dager at betalle eller det aff hans boe och goes wed nomb och vordering at wdsøge. Horved Kongelig *Mayestett* affer sin sigt til hende effter *lougen*.

Berendt Nagel haffde i rette ladet steffndt Knud Scheruend, Thorkelß Øffrebøe och Eyner Øffrebøe for schyld och giæld och dj iche møtte, ey heller nogen som lyste deris forfald, schal bøde effter *lougen*. Ehr forarmet.

Anno 1653 den 18 Aprilis holtiß almindelig worting paa Lunde tingstue wdj Marifierd schibrede.

Dj soren mend som retten betiente ehr Haluer Joranger, Jenß Fit, Olle Joranger, Thorsten Joranger, Thrun *ibidem* och Andfind Jerbuang, ædsuorne loughrettismend der samesteds. Hoß werendis erlig acht och welforstandig mand Christoffer Gerßen Kongelig *Mayestetts* fougit samesteds sambt lenßmanden Pouel Lunde och flerre gaatfolch som tinget søgte.

Fremb kom Siffuer Olßen Lj som fremb eschet effterschreffne proff Thorsten Espe lenßmand, Siffuer Kronen och Olle Aasen \och Anderß Groff/ som haffuer werit offuer werendis der {Olle} Siffuer Olsen Lj haffuer verit forligt med hanß [34b] fader Olle Siffuersen om hanß rødeboel i Lj och derfor giffuet hannem 14 *Rixdaller* saa at dj ehr venner och veforlige. Och *bemelte* Li schal were Siffuer Olßen hanß rødebol, och fri for ald hanß hustrues børn och arffuinger til talle i alle maader.

Nielß Pouelsen paa Diderich Buschis vegne haffde i rette ladet steffndt Thorsten Espe for 4 *Rixdaller* 1 got slagternød, och en voxen buch. Satte i rette om {iche} hand iche bør betalle eller vordering i hanß boe. Thorsten møtte och forregaff at haffue betalt det nød med \2 *Rixdaller* [men]/ det iche kunde beuise.

Haffuer vj iche vist rettere herom at kende end *bemelte* Thorsten Espe schal til forpflicht verre inden halff monnis dag at betalle eller wordering i hanß boe, horued Kongelig *Mayestett* affer sin sigt til hende effter *lougen*.

Clauß Siffuersen i Østerdallen haffde i rette ladet steffndt hanß fader Siffuer Chronen formedelst rødebol som han sig formenner at haffue til Kronnen, och i rette lagde Peder Nielsens frese sedel paa en halff løb, doch ey wdgiffuit nogen penger wed, som ehr daterit 1639 den 7 Nouember. Noch i rette lagt Iffuer Nielßenß sedel och proff om rødebol at hans *salige* moder tillader hannem effter hindis {død} helst vnder hindis sønd Klauß Siffuersen for nogen hindis børn, som ehr daterit den 2 October 1649, och formentte at endelig i det ringeste at vil haffue den halffue part aff jordens brug, entten hanß fader vil eller iche, och war dom begierendis.

Thil sagen at suare møtte i rette Siffuer Chronen som forregaff at haffue bod paa gaarden 40

aar och hans sønd haffuer siden hafft jord och om gud allerrichtigst wed wandflomb haffuer vdtaget hanß gaard kand hand iche til. Den sedel som ehr vdgiffuit aff Peder Nielsen, var for medelß vdschriffuelse [35a] och aldrig haffuer brugt en fods mol i hanß gaard, ey heller vdgiffuit en schilling i bygsel och efftersom hand nu wed {truesel} hanß fuldmechtig Anders Moe \vil/ truer hannem til at oplade den halffue part aff hanß jord i mod hanß ville, som nu forrette til spurde *Kongelig Mayestetts* fougit om hand iche haffuer betalt hans rettigheed i huiß maader det verre kand, ehrbød hand sig at lide, och aldrig haffuer eller vil meden hand leffuer oplade noget i hans jord, for hans sønd efftersom jorden ehr ringe i sig selff en at føde med høstru och børn.

Christoffer Gersen herimod bekende at hand haffuer betalt hans rettigheed som en erlig mand och iche offuer hannum kand klage.

Haffuer vi iche vist rettere herom at kende end *bemelte* Siffuer Chronen som haffuer besidet hanß jord i 40 aar och betalt hanß rettigheed vden klagt, och hans sønd som siger sig at haffue kiøb rødebolsretten til same gaard, vil sig i mod hans faders ville indtrengre {sig} paa den halffpart i jorden, det hans fader vil sig iche indgaae effterdj jorden ehr ringe for end. Bør Siffuer Chronen vere fri for {Anderß Moeß} hanß sønd Chlauß Siffuersens til talle.

Diderich Buschis fuldmechtig Nielß Pedersen haffuer i rette ladet steffndt Peder Sønnesund for 1 ½ *Rixdaller*. Peder møtte och forregaff at haffue vdloffuit dj 1 ½ *Rixdaller* wd i forering formedelst jordebytte i Laa som Iffuer Nielsen til kom, och frelste hannem, fuld och fast, och siden motte drage derfra. Och Iffuer ey ville holde det som Diderich giort haffuer och derfor motte aff jorden igen. Formentte ey *bemelte* 1 ½ *Rixdaller* at kand vdlege effterdj hand ehr foraarsaget nu stor bekostning. Forrette affsagt at Peder schal inden neste ting forschaffe beuis {beuis} fra Diderich Busch, och effterdj hand til stor schyld bør hand betalle inden halff monis dag eller vordering i hanß boe. [35b]

Endre Mellum woch(!) och steffndt for 1 *Rixdaller*. Endre møtte och forregaff ey mindis kand at verre Diderich {noget} \den daller/ schyldig. Bleff strax beuisligt at Diderich gaff hannem 1 *Rixdaller* til hielp til hans quindis affsonning och mentte dj anden hanß slegt och venner schulle giøre ligesaa. Det iche aff dj anden noget ville hielpe, derfor vil hand och haffue den 1 *Rixdaller*. Forrette affsagt at betalle inden *lougens* wduisende tid eller vordering *i hanß boe*.

Knud Falcheger war och steffndt for 1 *Rixdaller*. Knud møtte och iche kunde fragaae med *bemelte* 1 *Rixdaller* at restere. Ehr til kiendt at betalle inden *lougens* vduisende tid.

Thil laugtinget ehr neffndt Peder Sperlumb och Johannis Mellum.

Anno 1653 den 19 Aprilis war ting beramet paa Rønne.

Hoß werrendis erlig acht och forstandig mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit samstedts. Dj soren mend som retten betiente ehr Peder Jørgenßen Schildum, Johannis Fortun, Hoffuer Neß, Thomiß Neß, Olle Søffue och Knud Bringe.

Lauriß Søffrensen haffde i rette ladet steffndt Olle Berge formedelst kost och tering som hand anuendt haffuer paa den store trette som hand haffuer ført hannem paa, angaaende Sørum

gaard, sambt hannem blameret paa hans erlig naffuen och røchte, och war endelig domb begierendis. Til sagen at suare møtte i rette *bemelte* Olle Berge, som forregaff aldrig Lauris Sørumb noget vsømelig haffuer paatalt, men selff haffuer bekosted en stor del. Haffuer wj bege parterne til rod om wenlig forligelse hortil Olle suaret at reste aff hans bygsel, som Lauris strax [36a] beuiste wed den sex mans domb at alting ehr betalt saa at Olle bliffuer Lauris scyldig 3 *Rixdaller*. Effter vit løfftig parternis muntlig foregiffuelse formedelst woris i mellem handling ehr dj bleffuen venlig och velforligt at alt huis dj paa bege sider kunde were hin anden schyldig enten i husboed schyld, eller resterede byselpenger schal ligt lequideres och gansche kaseris och ingen aff parterne at were anden noget schyldig, och Olle Bergum ey viste Lauris Sørumb andet at beschylde end det som ehrligt ehr, och dj bleff venner och velforligt i alle maader, horpaa dj gaff huer anden deris hender och en afftalt sag.

Pouel Wilhelm wed woris gunstige welbyrdige her slods herris schriftelig steffning, haffde i rette ladet steffndt salig Christen Anderbens effterleffuersche och hanß arffuinger, effter derom steffningens formelding angaaende 160 *Rixdaller* rentte deraff til den 5 September 1637 ehr 3 aar ringer 2 ½ monet wngefer ehr 27 *Rixdaller*. Horda bleff betalt baade paa rentte och hoffuit stol penger 100 *Rixdaller*. Rester paa igen paa rentten och hoffuit stollen 87 *Rixdaller*. End nu forbemelte September 1637 at til den 19 Julij 1640 betalt paa rentte och hoffuit stollen 78 *Rixdaller* effter Franß Pedersens wdgiffuende. Rester 24 *Rixdaller*, sameledis 8 tylter goede kiøbmanß boer sambt {beuiß} schulle were offuer leffueret til salig Christen Anderben. Salig Olle Nielsens beuis {paa} til Frans Pedersen angaaende 2 ½ løber smør aff Østerdallen och ½ løb i Aardal *bemelte* hand schrefften ehr daterit, den første Anno 1634 den 13 December, den anden Rønne Anno 1636 den 27 Julij, doch bege paa en summa. Den tredie i September 1636. Steffningen ehr daterit den 19 Februarj 1653 som och forrette bleff samblicg lest och paaschreffuit, befands louglicg forre hannem at werre forelest. Noch i rette lagde hanß fuldmacht daterit den 8 September 1652. Noch indlagt hanß indleg daterit den 19 Aprilis 1653, och war endelig domb begierendis.

Thil sagen at suare møtte i rette Berette Søffrenß datter sambt Lauris Søffrensen paa *bemelte* børnb vegne, som forregaff at huiß loug och ret kunde med giffue ehr bød sig effter at rette [36b] war domb begierendis paa bege sider.

Effter til talle giendsuar och denne sagß forregiffuende legligheed efftersom i rette legis salig Christen Andersens trende beuiser. Dj tuende paa en summa enblydendis paa 160 *Rixdaller* der paa betalt først 100 *Rixdaller*. Noch betalt 78 *Rixdaller* hoffuit stollen befindis at were {betalt} \clareret/. Resten aff rentten 19 *Rixdaller* ÷ 9 *march*. Den anden handschrift paa 8 tylter kiøbmandsbor for 4 *Rixdaller*, sambt en hand {hand} schrift eller beuis som ehr wdgiffuit aff salig Olle Nielsen førige fougit her i Sogen til Franß Pedersen paa 2 ½ løber smør. Er och offuer leffuerit til salig Christen Andersen *bemelte* smør at ind fordre. Effter derom hanß beuiß haffuer vi iche vist rettere herom at kende end *bemelte* Berette Rønne och hindiß børn afflet med salig Christen Andersen bør fyldistgiøre *bemelte* hanß wdgiffne handschrift som ehr aff rentten 18 ½ *Rixdaller* \2 *march* 7 *skilling*/ hoffuit stollen ehr betalt, sambt dj 8 tylter bor at betalle. Huilche *forschreffne* penger inden lougens wduisende tid schall betalliß eller det effter lougten at wdsøge och til same tid haffuer *bemelte* Berette Rønne med hindiß {børn} *salige* manß børn, salig Olle Nielsens beuis paa dj 2 ½ løber smør Franß Pedersen fuldmechtig at til stille, eller betalling i stedet.

Anno 1653 den 20 Junij holtið ting paa Dalle tingstue wdj Lyster.

Dj soren mend som retten betientte ehr Peder Lerum, Siffuer Rønne, Anderß Kaldhøge, Eyluff Rønne, Jon Ottum och Olle Søffue. Hoß werrendið erlig acht och forstandig mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit samestedes.

I rette fremb komb *bemelte* Christoffer Gerßen \paa Maren/ <Lauolds vegne> sambt Christen Fore som haffde i rette ladet steffndt Thorben Fragstue och Jon Bringe formedelst dj vden loug och domb och dannemends offuer weruelße haffde indgierdet derið sambtlig fellið støl som haffuer liget dennem til brugß i 60 aar foruden derið formend {och aldrig} wpaachtet och wpaatallet i alle maader. Satte i rette om *bemelte* gerdið gaard iche bør ier kastið in til *bemelte* fellið bed och gamel hefft louglig bliffuer fra dennem wnden med [37a] louglig atferd wed dannemend paa aastedet med videre derið forregiffuende. Her Mogen[s] Schanche war och varsell giffuit om hand haffde nogit til at sige.

Thil sagen at suare møtte i rette Thorben Neß som forregaff at hand iche haffuer gerdet noget med, huerchen hand eller hanß folch ville her effter selff ladet sit {iche} och bede paa *bemelte* fellið bede.

Jon Bringe møtte som forregaff at hand lagde ind it støche march och effterdj hand nu ehrfarer det ehr i mod hanß ombuðmands willie schal det strax bliffue wreffuet.

Her Mogenß Schanche wed hanß sønd Jonnaß Mogenßen som i rette lagde hanß indleg wittløfftig om *bemelte* leglighed som ehr datterit den 17 Junij 1653 som forrette bleff lest och paaschreffuit.

Forrette affsagt at *bemelte* jord som i mod loughen *Lands Leye Balchen* 38 Capitel ehr oprettet schal verbydið och dersom dj formenner sig nogen ret, da louglig at steffne paa aastedet schal en huer vederfarið huið ret ehr.

Her Mogenß Schanche lod lese it breff paa prestebollenß indkombst landschylde, hoer i blandt andet ehr indført 4 settinger korn. Da fremb kom Lauris Søffrenßen och Mads Søffrenßen som forregaff at Langen haffuer aldrig nogen prest hertil Lyster søgt, eller i *bemelte* gaard en fods mol egendið ehr.

Anno 1653 den 24 Junij holtið ting paa Ruttel i Sogendal.

Hoß werrendis *Kongelig Mayestetts* fougit erlig och velacht mand Christoffer Gerßen. Dj soren mend som retten betientte ehr Christen Qualle lensmand, Siffuer Aaberig, wnge Jacob Quamme, Anderß Houge, Olle Øffstedal, Berendt Egum och Anderß Wglum.

I rette war steffndt Jøren Lofftiðneß for wlydigheed med fløttning. Jøren ey møtte, ey heller nogen paa hanß vegne som lyste hanß forfald. Ehr til kiendt at bøde til *Kongelig Mayestett* 1 *march* søl.

Hate Lauris i Fieren war steffndt for motuilligheed. Ey møtte, ey heller nogen som lyste hanß forfald. Ehr til kiendt at bøde til *Kongelig Mayestett* steffne fald effter loughen. [37b]

Christoffer Gerßen haffde i rette ladet steffndt Erich Eschestrand lenßmand i Norumb och Olluff Øfstedal anlangendið Østen Jonßen som {paa 20 aars tid} paa lannd tid haffde sin søster

hoß sig i huße och formentte at lige it letferdigt leffnit.

Erich Eschestrand proffuit at for thyffue aar siden da war hanß fader lenßmand. Da war hand hoß hannem med prestenß medhielper och forbød Østen iche at schulle haffue sin søster hoß sig, at dj schulle schillis fra huer andre efftersom dj haffde videre wden en seng i hußet, och war høygelig mißtendt at lige it ondt leffnet.

Olle \Øffstedal/ proffuit at Østen nogle ganger haffuer wert aff prestens medhielper och lenßmanden til sagt hannem, at schulle forschaffe hanß søster fra sig, och det formedelst hand i stor medß tenkende war for hanß søster at lige i it letferdigt leffnit {effterdj} at søge sig samem, effterdj iche war wden en seng \ey widere folch/ i hußet. Saadan forbydelße hand iche haffuer villet achtet, ey heller villet forschaffe hinder fra sig som gansche aldmuen det same och war beuost.

Anno 1653 den 21 September holtiß thing paa Eschestrands tinngstue wdj Norumbs schibrede.

Dj soren mend ehr Erich Eschestrand, Suend Ølmemb, Narue Norneß, Ingebrigt Slinde, Clemet Wattlestad och gamel Hanß Ølmemb. Offuer werrendiß erlig acht och forstandig mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* hanß fuldmechtig Nielß Pederßen resederendis wdj Sogendal.

Erschinnit forretten erlig och mandhafftig Pouel Wilhelm paa Hanß Graffstoß vegne effter fuldmacht och befalling fra woris gunstige welbyrdige her slods herriß schrifftelig befalling hand sig dj fattigiß aff <schibredet> sag smo tiende angoende aff Vigß prestegield schulle paa tage i mod Gøde Pedersen, at schulle vdføre [38a] med videre diß indhold daterit Bergenhuß den 25 Junij 1653. Offue Bielke.

Noch i rette lagt Hanß Graffsteds fuldmacht i *bemelte* sag daterit Bergen den 27 Junj 1653. Hanß Graffstaed.

Noch i rette lagt woris gunstige welbyrdige her slods herriß schrifftelig steffning horvdj Gøde Pedersen steffnis for 24 aars smotiende hand schulle haffue opeborit aff Vigß prestegield {end[?]} som hand formenner hand iche bør annamet, men bør giøre dj fattige rigtig regnschab for same opebørsel effter derom woris allernaadigste herris wdgiffne benaadnings breff i mod widere diß indhold ehr daterit Bergenhuß den 30 Junij Anno 1653. Befanß at werre lest paa Kopanger den 8 Julij 1653 i Jenß N: paahør och offuer leffuerit i *Copanger* til wnderetting i; bekender Hanß Asgrimsen i Bottel Borloug paahør.

Noch i rette lagt woris allernaadigste {heriß kongebreff} kong Frederich den tredis breff och stadfestelße breff paa *salige* høyylouglige kong Frederich den anderß breff paa tienden aff Wigß {prestegield} \sogen/ med sinne annegser som ehr Hoperstad kierche, Hougß kierche, Quamb kierche, Aarnförd kierche och Østrimbs kirche til dj fattige søfarendis huß deris ophold med widere diß indhold daterit Aagerßhuß den 24 Augustij Anno 1648. L: S: Frederich.

Noch i rette lagt aff Pouel Vilhelm hanß indleg om same sagß beschaffheed møget vitløfftig daterit den Schestrand den 27 September 1653. Pouel Vilhelm.

Noch i rette lagt it andet hanß indleg daterit same dag och sted, aff Pouel Vilhelmb wnderschr-effuit och herhoß war domb begierendis, med widere hanß *forgiffuende*. [38b]

Thil sagen at suare møtte i rette paa *salig* Goder Pedersens vegne erlig acht och forstandig mand Diderich Busch, ombußmand offuer det Bilde goeds, som til spurte Pouel Wilhelm om

hand paa dj fatigis wegne haffde widere breffue at lege i rette at hand da dennem først ville vise fremb. Hertil hand suaret at ville at Diderich Busch ville nu lege sine breffue i den sag i rette. Da i rette lagde Diderich Busch woriþ gunstige *welbyrdige* her slods heriþ *schriftelig* befalling saauelsom *salig* Gøde Pedersens effterleffuesche Kisten Jacobsdatters *schriftelig* begiering och fuldmacht daterit den *Bergenuþ* den 13 *September* 1653, Offue Bielche, sambt daterit *Bergen* den 11 *September* 1653, Kisten Gøde Pedersens, fuldmachten daterit *Bergen* den 14 *September* 1653, Kistene *salig* Gøde Pedersens egen haand.

Noch i rette lagt *salig* høylofflige kong Christian den 4 kongebreff paa ald korn tienden sambt smotienden aff Sogen lend, til erlig och *welbyrdig* mand Iffuer Wind, ehr daterit *København* slot den 29 May Anno 1639 at werre en richtig *copia* aff høybemelte *Kongelig* *Mayestetts* wdgiffuede breff bekende Christian Holch Christiansen, Otte Krag, S: K:[?].

Noch i rette lagde hand it tingþ vinde aff 11 mand beseglet tagen paa steden wdj Wig at smo tienden haffuer følt slottet och fougderne haffuer opeborit smotienden med widere diþ indhol daterit den 30 October 1648.

Noch i rette lagt Pouel Wilhelms, Christen Jens *ens* och Peder Hansen Klochers windisbyrd at haffue hørt {fra} at Hanþ Tue haffde opboret smotienden och leffuerit den i *schriftuer* stuen paa *Bergenuþ* til {Hanþ} Franþ Pederþen, slodþ *schriftuer*, daterit *Wigøren* den 26 *Nouember* 1652. Her i mod rette lagt Pouel Wilhelm hanþ *schriftelig* mening i mod [39a] Hanþ Thueþ proff, daterit 1 *September* 1653. Noch it andet Pouel Vilhelmbs suar i mod dj 11 mands tingþ vinde daterit same dag och [sted].

Diderich Busch til spurde Pouel Wilhelm om der vogaar nogen steffnemol til fore i denne sag før 1652 den 27 *Nouember*.

Hortil Pouel Wilhemb suaret det iche ehr hannem beuost, findes der ellerþ noget maa were i de fattige forstanderiþ geme.

Diderich Busch forregaff at dersom smotienden effter kong Frederich benaadingþ breff meddelt ehr borde følge. Da haffuer vel her Iffuer Vind, *salig* Gøde Pedersen iche giort de fattige nogen wret, men de fattige forstandere som *Kongelig* *Mayestetts* nodigst breff haffuer som lang tid for dølt.

Her i mod lagt i rette aff Pouel Wilhelm hanþ suar daterit den 21 *September* 1653. Alle forschreffne breffue forrette lest och paaschreffuit.

Effter *bemelte* sagþ beschaffenheed haffuer wi til betenkende optagen denne sag til sex wgers dag.

Anno 1653 den 23 September holtiþ almindelig høsteting paa Øge tingstue i Lerdalþ schibrede.

Hoþ werrendiþ erlig acht och forstandig mand Christoffer Gerþen *Kongelig* *Mayestetts* fougit samesteds. Dj soren mend som retten betiente ehr Knud Øge lenþmand, Joþep Ferrestad, Joþep Erren, Hougen Øge, Østen Wold och Olle Hundøre soren lougrettismend samesteds.

Erschinet forretten hederlig och wellerde mand her Anderþ Jenþen soegneprest til *Fieldberig* [39b] hanþ fuldmechtig Nielþ Morttenþen, Iffuer Wold formedelst hand indesider med 30 aars landschylde, aarlig 1 pund smør effter derom panttbreffs formelding datteret den 5 *Februarj* 1603, och i rette lagde hanþ {indleg} \fuldmacht/ daterit den 8 *September* 1653. Satte i rette om Iffuer Wold for hanþ motuilligheed oche bør bøede och lide effter lougen, och war endelig

domb begierendiß.

Thil sagen at suare møtte i rette Iffuer Wold som forregaff at hand iche det punds lege haffuer brugt wden wed 14 aars tid, och Simen Nielßen som haffde same goeß i ombod annamet hoß hannem tre Rixdaller paa landschylden, och siden haffuer ingen hannem andfordret om same landschyld, och ey heller affuiste *bemelte* punds smør war i hanß gaard.

Hertil *bemelte* her Anderß Jenßenß sønd \Søren Anderßen/ nu forretten forregaff hand {for} Anno 1648 war her inde och gjorde andfordring aff Iffuer Wold. Hand ingen proff haffuer til vege bracht til *bemelte* landschyld betalling. I lige maader bleff beusligt giort med {Iffuer} \Østen/ Wold som Iffuer iche kunde negte at Clauß Roerßen haffuer och giort andfordring paa *bemelte* {goeß} lands schylde, den ey haffuer villet til vege bracht.

I lige maader haffuer och i dette aar *bemelte* Nielß Morttensen och Søren Andersen werret her indregist och giort andfordring paa *bemelte* landschyld, den ey haffuer villet betallet. Forregiffuer hanß jord kand iche tolle saa stor landschyld med widere deris forregiffuende och war endelig domb begierendiß. [40a]

Da formedelst woris i mellum handling haffuer Nielß Morttensen och {Anderß} Søffren Andersen deris til talle i det strengeste ladet faldet, och med huer andre forennet i saa maader at Iffuer Wold schal strax betalle thi Rixdaller och femb Rixdaller at betalle til Olaie tid først komendiß til lie med landschylden. Horpaa dj rachte huer andre hender, at Iffuers forseelße der med med schal werre effterlat om Iffuer *bemelte* penger betaller som berørt ehr.

Noch war Peder Sel, Jacob Sebøe och Elling Sebøe steffndt for fire aars landschyld, som dj med rester til her Anderß Jenßen och war domb begierendiß.

Thil sagen at suare møtte i rette *bemelte* Peder Sel, Jacob Sebøe och Elling Sebøe som forregaff at Clauß Roersen haffuer opboret *bemelte* landschyld och dj iche kand hertil suare før her Anderß steffner Klauß Roersen som effter her Anderßis jordebog deris landschyld haffuer annamet.

Herom forrette affsagt at nor her Anderß wed hanß fuldmechtig steffner och kalder Klaus Roersen tillige med bønderne, at frembuise huiß breffue och documenter hand i denne sag kand haffue fra her Anderß Jenßen. Schal da en huer weder føris den det ret ehr effter loughen. [40b]

Inguar Olßen haffde i rette ladet steffndt Josep Lasen boendis paa Øffre Ere formedelst hanß quinde Torber[?] Thomeß daatter schal schiffte effter hindis *salig* mand Nielß Ere. Schulle loffuit hund aldrig schulle giffte sig och derfor effterlod en stor del aff hanß arff som iche kom paa schiffte. Effter derom hanß supplicaß til veluise her laugmand Hanß Hanßen som ehr date-rit den 6 Julij 1653. Laugmandenß suar at om schriffuer[en] med hans dombsmend ehrachter hanß adgiffuende sandferdig at werre da {det gaas} dem at schille ved dom. Hanß Hanßen *Egen Haand*.

Josep møtte och forregaff at hand schulle beuise hanß andgiffuende. Før viste hand iche hannem at suare.

Da effterdj Inguar Olßen iche en nu kunde beuise hanß andgiffuende ehr sagen opsat til neste ting, och da at beuselig gjøre som hand andgiffuer, schal da en huer wederfør is huiß rett er.

Christoffer Gerßen haffde i rette ladet steffndt Jnguß Henniumb for medelst hand inde sider med sin schat och war domb begierendiß.

Jugus Henniumb møtte och forregaff at hand ehr gansche forarmit. Fremb komb Knud Øge och Haluor Ferrestad som forregaff at hand ehr gansche forarmet och aldelis inttet haffter och iche haffuer rod eller formue til at giffue Kongelig Mayestett schat. [41a]

Anno 1653 den 28 September holtiþ ting paa Walagerþ tingstue i Soluerenþ schibrede.

Hoßwerrendis *erlig* acht och forstandig mand Christoffer Gerßen *Kongelig Mayestetts* fougit hanß broder och fuldmechtig. Di soren mend som retten betientte ehr Olle Walager, Anderß Moe, Erich Beumb, Anderß Quame, Ogen Houge och Peder Sterre. Hoß werendiß lenßmanden Laße Quame och flerre got folch som tinget søgte.

Erschinnit forretten hederlig och vellerde mand her Anderß Jenßen Fieldberig som ved hanß fuldmechtig Nielß Morttensen med hanß sønd Søffren Andersen som wed *erlig* Christoffer Gerßenß steffning haffde i rette ladet steffndt *salig* Simen Nielßens effterleffuersche Karen Christofferßdatter med hindiß rette lougverge, angaaende den *salige* mand iche haffuer oppeboret och paatalt landschylde, bøxel och rettigheed *offuer* [en] del gaarder nemblig Høyem, Slinde, Wold och Orkeluigen, sambt at frembviise beuiser huis schatter hand haffuer wdlagt for hanß goß i mellertid hand haffde det wdj ombud med videre steffningens formelding daterit Flahamer den 15 Augustij 1653. Befanß 1653 den 1 September *bemelte* steffning at verre Karen *salig* Simen Nilsen anuist aff Jens Kristensen.

Sameledis i rette lagt deriß fuldmacht daterit den 8 September 1653 paa Fieldberg.

Thil sagen at suare møtte i rette Karen *salig* Simen Nielsens effterleffuersche *erlig* acht och forstandig mand Diderich Busch ombußmand *offuer* det Bilde goß, som til spurde Nielß Morttenßen saauelsom Søffren Anderßen om dj haffuer ingen domb i *bemelte* sag efftersom sagen til [41b] førenß haffuer verit insteffndt for laugmanden at dj ville lege den fremb paa det at vittløfftig klamerj kunde forbigaaes. Hortil dj suaret dj iche viste om nogen dom, om Karen [*salig*] Simen Nielßens haffuer nogen nogen(!) da kunde hund ved hindiß fuldmechtig lege den fremb. Och herhoß bleff dj til spurt aff Diderich Busch om dj och haffuer {och haffuer} nogen videre fuldmacht aff andre wdgiffuit, hortil hand suaret ney hand ingen videre fuldmacht haffuer end allerede fremb vist ehr. Diderich Busch forregaff at hand ved her Anderß Jenßen til denne steffning at suare effterdj *bemelte* steffning ey aldrig at verre loughlig lest och forkøndt for Karen [*salig*] Simen Nielßens men hinder et løst støche papier anvist och effter loughen med vittere lest, ey heller copia med det horeffter hund kunde vide sig at rette och suare, och efftersom *Kongelig Mayestett* ehr arffuing saa vel som hand paa Karen [*salig*] Simen Nilßens vegne, bør och til *bemelte* saug at suare. Sameledis kand inttet herued gjøre før boen och breffuerne bliffuer aff *hannem* set. Schal her Anderß da faa suar. Och for viste {viste} her Anderß til denne steffning at suare.

Nielß Morttenßen och Søffren Anderßen war begierende hanß breffue at motte leßiþ, hortil Diderich suaret hand nu motte lade lese huad hand ville, mend iche videre paa denne tid at suare.

Ehr i rette lagt aff Nielß Morttenßen *salig* Simen Nilßens regens schab samb[t] en jordebog och deriß mangeller. Sagen opsat til loughlig steffnis och kaldiþ. [42a]

Anno 1653 den 30 September holtiß almindelig ting paa Lunde tingstue i Marifierd schibrede.

Hoß werrendis erlig acht och forstandig mand Christoff[er] Gerßen Kongelig Mayestetts fougitt offuer Indre Sogens fougderj. Di soren mend som retten bethientte ehr Haluer Joranger, Jenß Fit, Olle Joranger, Simend Wnderhougen, Thrun Joranger och Karel Veumb, med sambt Pouel Lunde lenßmand med flerre gaat folch som tinget søgte.

Erschieten forretten hederlig och vellerde mand her Anderß Jenßen sougneprest til Fieldberrig hanß fuldmechtig Nielß Mortensen sambt hanß sønd Søffren Anderßen som med voris gunstige velbyrdige her slodß herris schrifttelig steffning haffde i rette ladet steffndt salig Gøder Pederßen formedelst noget goeß som salig Tholløff Høgenns arffuinger haffuer aff hendiget til *bemelte* Gøder som her Anderß formenner sig at verre ret odelßmand til, med videre steffning formelding daterit Bergenhus den 8 Augustj 1653. Befanß den 9 Augustj for Gøder Pederßen at vere lest, erkender Jenß Hanßen *egenhaand*, Hanß Anderßen *egen haand*. Noch lest paa Kopanger den 25 August b[e]kender Thorger Gersen och Ørrienß Amble. Forrette lest och paaschreffuit.

Noch i rette lagt en anden Christoffer Gerßenß steffning at verre steffndt {Peder} salig Tholløff Pederßen arffuinger paa Høyumb boende, naffnlig Siffuer och Bor Tholløffsønner med sambtlig medarffuinger formedelst dj inde sider med 33 eller 34 aarß tid som schal vere aarlig i landschuld 1 ½ løb smør 1 hud och 8 meller korn, sameledis steffnes Peder Jenßen at fremblege en Kongelig Mayestetts dom. *Bemelte* steffning ehr daterit Flahamer den 15 Augustj 1653. Christoffer Gerßen. Effter opschriftten [42b] loughlig at vere lest. Forretten lest och paaschreffuit.

Noch i rette lagde hand salig Pouel Helleßenß for dum laugmanß i Bergen wdstede dom daterit den 19 Junij 1601. Noch i rette lagde sin fuldmacht daterit den 8 Septe[m]ber 1653. Noch i rette lagde hand en 12 mands domb horwdj Tholløff Pederßen stedis fra sin jord daterit den 16 Aprilis 1603. Noch i rette lagt en copi aff Kongelig Mayestetts wdsted domb, ey at verre vel schreffuit ehr daterit 1604 den 17 Julij. Noch i rette lagt it panttebreff wd giffuit aff salig Hanß Thested lydendis paa 50 Rixdaller, daterit den 24 Junij 1605. Noch i rette lagt et schiffte breff effter salig Maren Goschelßdaatter saa befindiß *bemelte* Høyum deri at verre indført daterit 1619 den 15 Octobris. Indlagt salig Simen Nielßens schriftuelße til herander at hand opsiger sit ombud och .he..r.[?] for hans oppebørsel daterit den 18 Augustj 1648. Simen Nielßen. Noch indlagt deriß indleg daterit den 30 September 1653. Alle forskreffne breff lest och paaschreffuit.

Nielß Morttenßen eschet wdj rette den rette forsegleet Kongely Mayestetts domb, hortil dj suaret dj aldrig haffuer set den Kongelig Mayestetts dom eller {set den} haffuer, och war domb begierendis.

Thil sagen at suare møtte i rette Peder Jenßen fuldmechtig Nielß Pouelßen som fremblagde Peder Jenßen indleg at hannem restet en del for hanß vmage, daterit den 12 September 1653. Høygumb mend forregaff at huis dj rester med, vil dj gierne betalle.

Diderich Busch paa Kisten Giøeß wegne møtte hanß fuldmechtig Nielß Roe[?] wed fuldmacht som fremblagde hanß indleg daterit 30 September 1653. Diderich Busch. Och i rette lagde salig laugmands Jacob Hanßen wdstede domb finalen formellende: Thi ehr herom saalediß nu forretten affsagt at ieg effter huiß forening nu er worden fremblagt iche andet kand kiende at forskreffne andpart i Høyumb som Siffuer Tholløffsen hertildagß rolig haffuer effterfuldt,

ennu hereffter bør hannem at effter følge, och for her Anderß Jenßen til talle fri at verre daterit den 19 Junij 1649. [43a]

Hertil Nielß Morttenßen suaret {hand} \at her Anderß/ haffuer eschet hanß steffning, och huiß som retten bleff paa førret[?] som hand sagde sig aldrig at haffue motte bekomet.

Diderich forregaff ey nogen dom i den sag aff lougmanden paa lougtinget dømbte men {er aff} sagen war affwist til hiembtinget, och ey aff nogen domb haffuer aff viste burde effter {..?..} kong Christian den 4 Resess thridie bog 23 Capitel domen til bydis om den haffde verit paserit, {och formentte} at domen burde \dennem/ at verre \forre/lest, och frembeschet *salig* Gøde Pederßen adkombst breffuer. Hertil Niels Pouelßen suaret hand iche haffde videre denne gang end allereede indlagt ehr.

Bor Tholløffsen i rette lagde it probs breff besegl[et] aff sex mend angaaende om same goeß och sagde sig denne gang iche videre breffue at lege i retten. Och war endelig domb begierendis.

Da effter til talle giendsuar och denne sagß forregiffuende legligheed, efftersom i rette legiß aff Nielß Morttenßen adskillige breffue och docomenter andgaaende Høyumb som indført ehr, och formenner sig effter forregaaende domer och docomenter paa hanß prinsipal[s] vegne 3 ½ løbs lege at til kome med videre.

Nielß Pouelßen paa Diderich Buschis vegne ehr møt som fremblagde hanß indleg, sambt *salig* Jacob Hanßen førige lougmands domb, horudj Siffuer Tholløffsen kiendis frij for her Anderß Jenßen til talle med videre diß indhold.

Haffuer vj iche vist rettere her om at kende omb *bemelte* her Anderß Jenßen iche vil verre fornøget med *bemelte* nu opleste *salig* lagmandß domb da den for rette offuer domere at instefne effter *Resesens 22 Capitel*.

Anno 1653 den 3 October holtis ting paa Dalle tingstue i Lyster.

Dj soren mend ehr Aarne Bringe, Biørn Aaberig, Elling Bolstad, Olle Søffue, Thorben Frags-tun och Siffuer Rønne, Knud Aaberig, {Espen Qualle, Johannis Steenegiemb.}

Frembkom dochter Ollis thienner Olle Vasen som haffde steffndt Pouel Bolstad for medelst byttet sig ind paa hanß bod i mod hanß villie, och var domb begierendis. Pouel møtte och forregaff at Lauris Søffrenßen ehr hans mand i *bemelte* sag. Sagen optagen til Lauris Søffrenßen fremb komer.

Iffuer Flahamer var steffndt for ½ løb smør och 8 meller korn. Iffuer møtte och betalte *bemelte* landschylde med penger. [43b]

Anno 1653 den 8 October holtiß almindelig høsteting paa Fougdegaarden¹⁵.

Dj soren mend ehr som retten betiente Erich Fullemb, Thorkel Neß, Thrun {Hanßen} OrmulßEng, Markuß Areuold, <Johannis Stenegemb, Espen Qualle, Johannis Pederßen Qualle> och Anderß Wglum. Hoß verendiß *Kongelig Mayestetts* fougit Christoffer Gerßen [och] lenßmanden Christen Qualle.

15. Rutlin i Sogndal skipreide. Kva skipreide det er snakk om går dessutan fram av namna på lagrettemennene.

Christoffer Weffuer haffde i rette ladet steffndt Thorger Gerßen och Olle Schreder at afflege deris proff anlangendis it schelderj som Mortten Klocher paa hannem haffuer beganget. Steffningen daterit 10 Augustj 1653.

Fremb kom *bemelte* Christoffer Weffuer som forregaff at Mortten Klocher haffde scheld hannem som ingen erlig mand med mindre hand det kand beuise.

Mortten Klocher møtte och forregaff at hand iche haffuer schelt, och iche heller vil haffue med hannem at beschaffe i nogen moder.

Ehr dj paa bege sider formedelst woris i mellum handling venlig och velforlig och klarrere viste hannem {iche} att beschylde.

Christoffer Gerßen haffde i rette ladet steffndt Anderß Houge paa her Jonnaß Pederßenß vegne for tredie aarß tagen saauelsom for anden aarß landschyld saa uel som for dette aar, och war dom begierendis.

Fremb kom *bemelte* Anderß Houge forregaff iche at haffue sedet offuer hørig med hanß landschyld, ey heller med tredie aarß tagen en[?] der burdis giffue tredie tage aff her Jonnaßis anpart landschyld, och forregaff *bemelte* landschyld ey videre aarlig wden ½ løb smør it aar och huer andet aar 4 meller korn, och aldrig schal beuisset at haffue ganget nogen tredie aarß bygßel wden det hand selff wdgaff vachtet hanß ret, til her Jonnas 6 Rixdaller. Och haffde i rette ladet steffndt effterschreffne proff

Christen Qualle lenßmand, 60 aar gamel, proffuit at hand haffuer werit opafflen paa *bemelte* gaard och {da} haffuer aldrig hørt eller ehr aff gaaren nogen bygßel aff *bemelte* her Jonnaßis anpart, ey heller ehr wdstenet eller wdbyt, och aff Arilß tid ehr giffuit i landschyld it aar ½ løb smør och huer andet aar 4 meller korn. Det proffuit hans ved hanß ed.

Olle Stennegemb proffuit at hanß moder boede paa Houge, och war en wd gamel quinde paa *bemelte* gord, och da aldrig gaff nogen første eller tredie aarß bygßel aff her Jonnaßis anpart, och gaff i landschyld 1 aar ½ løb smør och huer andet aar 4 meller korn. [44a]

Thorkel Neß proffuit at hand haffuer lod i geedschab med dj gaarß beßidere, och da boede paa *bemelte* gaard/ en mand hede Johand Hoffuerßen i firetyffue aarß tid och aldrig gaff hand *eller* hanß formend/ nogen tredie aarß bygßel eller første bygßel aff *bemelte* her Jonnaßis anpart i Houge, och aff Arilds tid ehr gaet i landschyld 1 aar ½ løb smør och huer andet aar 4 meller korn.

Som alle dj gamble mend det same war och beuost. Dette prouit dj ved deris ed. Christoffer Gerßen satte i rette om hand iche bør betalle julle *march* for det forleden aarß landschyld.

Anderß Houge lod fremb kalde Markuß Aareuold och Anderß Smed som i beschichelße vis war beschit til Nielß Olßel(!) Styremand paa her Peder Olßenß jegt och Lauris Hougen som haffde hanß landschyld med sig til byenn den til her Jonnas at leffuere.

Bemelte tuende mend møtte och forregaff at dj war hoß *bemelte* Nilß Olßen och Lauris Houge och dem til spurde om *bemelte* landschyld, da {forr} war deris ord at dj annamet aff Anderß Schomager Houge en halff løb landschyld vegt, och førde den til byen och war hoß her Jonnas och hannem den til bød, men her Jonnaß den iche ville anname før hand fich 4 meller korn til som schulle verre forfalden for same aar. Dette ved ed proffuit.

Och *bemelte* Anderß Schomager nu forrette til bød *bemelte* forleden aarß landschyld til Christoffer Gerßen saauel som och fire meller korn for dette aar som nu och for rette war til stede.

Anderß Schomager och Markuß Arewold haffde i rette ladet steffndt tuende drenger, nemblig Lase Lasesen och Elling Olßen Lofftisnes for medelst di aff motuilligheed haffuer taget schorene for deris jegt, och ingen deroffuer ehr sønder och det om nattetide om helig dags natten. Erich Fluem gjorde Olle Olßens for falds winde angoende Olle som schulle verit med i same foregaaende verch. *Bemelte* Lase och Elling ey ehr møt, ey heller nogen som lyste deris forfald, ehr til kiend at bøde effter *logen*.

Anno 1653 den 19 October holtis almindelig høste ting paa Eschestrands tingstue i Norumbs schibrede.

Di soren mend som retten betientte ehr Peder Schillestad, Jenß {Fardal} Wluisager, Olle Øffstedal, Hanß Femret, Ingebrigt Slinde och Narffue Norneß.

Kolben Køtneß haffde i rette ladet steffndt Anders Federsen formedelst hand haffuer ladet slo hanß engeteeg nemblig Hougen, vden hanß loff och vienne, slods herrenß forbod at Anderß Federßen ey schal sig med befatte før loug och domb i sagen ehr gaaen, daterit Bergenhuß den 26 Augustj 1653.

Anderß Federsens quinde haffuer werit begierendis wed fougden Christoffer Gersen at sagen motte bero til hindiß mand hiemb komen. Derfor sagen optagen til Anderß jemb kombst.